

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuini- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2019

ulkoministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1–31.12.2019*

ULKOMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa

1.1.–31.12.2019

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa vuoden 2019 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Euroopan unionin tuomioistuin muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen, jonka tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia.

EU-tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään: ennakkoratkaisupyyntöihin, suoriin kanteisiin, unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehtyihin valituksiin ja lausuntopyyntöihin. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisu- ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn. Lisäksi niillä on oikeus tehdä väliintulo kaikissa EU-tuomioistuimessa vireillä olevissa kanne- ja valitusasioissa. Jäsenvaltiot voivat esiintyä unionin tuomioistuimessa myös vastaajina, kantajina ja valittajina. Osallistumalla jäsenvaltio voi vaikuttaa unionin oikeuden kehittymiseen.

Suomi osallistui kertomuskautena aktiivisesti EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn. Valtaosa niistä tuomioistuinasioista, joihin Suomi osallistui kertomuskaudella, oli ennakkoratkaisupyyntöjä. Asiat koskivat muun muassa viranomaisen oikeutta saada tietoja rikoksesta epäillyn sähköisestä viestinnästä, matkustajan oikeutta saada korvausta lennon peruutuksen vuoksi, susien suojelua, vastuukuntamallin yhdenmukaisuutta unionin hankintalainsäädännön kanssa sekä työajan ja lepoajan tulkintaa. Kertomuskaudella unionin tuomioistuimessa oli vireillä myös yksi komission Suomea vastaan nostama rikkomuskanne, joka koski lintujen kevätmetsästystä Ahvenanmaalla. Suomi itse ei nostanut kertomuskaudella kanteita unionin tuomioistuimissa, mutta esiintyi väliintulijana yhteensä yhdeksässä kanneasiassa ja vastaajana kolmessa valitusasiassa. Kertomuskaudella unionin tuomioistuimessa oli vireillä myös yksi lausuntopyyntöasia, joka koski Euroopan unionin liittymistä Euroopan neuvoston yleissopimukseen naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (nk. Istanbulin sopimus). Suomi osallistui lausuntoasian käsittelyyn.

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan Euroopan komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä, joka jakautuu virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheisiin. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman, että asia päättyy unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan myös sellaisen rikkomusmenettelyn, joka koskee kyseiselle jäsenvaltiolle aiemmin annetun unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa. Mikäli tällainen asia etenee unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja se katsoo, ettei täytäntöönpanoa ole suoritettu asianmukaisesti, jäsenvaltio voidaan määrätä maksamaan sakkoa unionille. Direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen koskevista asioista sakkoa voidaan määrätä jo ensimmäisessä tuomiossa.

Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevien rikkomusasioiden määrä kasvoi kertomuskaudella edellisvuodesta. Suomi vastasi 11 unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevaan viralliseen huomautukseen ja neljään perusteltuun lausuntoon. Direktiivin täytäntöönpanon viivästyksen perustuvien rikkomusasioiden määrä sen sijaan säilyi osapuilleen ennallaan edelliseen kertomuskauteen verrattuna.

EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioiden hoitaminen kuuluu Suomessa ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikön tehtäviin. Suomea EU-tuomioistuimessa edustavat valtionasiamies ja valtionasiamiehen sijainen. Valtionasiamiehenä toimii EU-tuomioistuinasioiden yksikön päällikkö.

SAMMANFATTNING

Denna rapport redogör för finska regeringens åtgärder i EU-domstolsärenden och i EU-överträdelseärenden under 2019.

Med **EU-domstolsärenden** avses mål som behandlas vid Europeiska unionens domstol. Europeiska unionens domstol består av domstolen och tribunalen. Dessa domstolar bildar tillsammans unionens rättstillämpande organ som har i uppgift att säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av fördragen.

De ärenden som behandlas vid EU-domstolen kan delas in i fyra huvudgrupper: begäran om förhandsavgörande, direkt talan, överklagande av tribunalens domar och begäran om utlåtande. Medlemsstaterna får alltid delta i behandlingen av en begäran om förhandsavgörande eller begäran om utlåtande. Dessutom har de rätt att intervensera i alla anhängiga mål i EU-domstolen som gäller direkt talan eller överklagande. Medlemsstaterna kan i EU-domstolen också uppträda som svarande, som kärande och som klagande. Genom att delta kan en medlemsstat påverka utvecklingen av unionsrätten.

Finland deltog under berättelseperioden aktivt i behandlingen av de ärenden som var anhängiga vid EU-domstolen. Merparten av de domstolsärenden i vilka Finland deltog under berättelseperioden gällde begäran om förhandsavgörande. Dessa ärenden gällde bland annat myndigheters rätt att få uppgifter om misstänkta personers elektroniska kommunikation, resenärers rätt till ersättning för inställd flygning, skyddet av vargar, överensstämelsen mellan modellen med ansvarig kommun och unionens upphandlingslagstiftning samt tolkningen av arbetstid och vilotid. Under berättelseperioden var också ett överträdelseförfarande som kommissionen väckt mot Finland och som gällde vårjakt på fåglar på Åland anhängigt vid domstolen. Finland väckte inte själv någon talan vid unionsdomstolarna under berättelseperioden, men uppträdde som intervenient i sammanlagt nio ärenden och som svarande i tre överklagandemål. Under berättelseperioden var också ett ärende som gällde Europeiska unionens anslutning till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet anhängigt vid domstolen (den s.k. Istanbulkonventionen). Finland deltog i behandlingen av utlåtandeärendet.

Med **EU-överträdelseärenden** avses ett administrativt förfarande som Europeiska kommissionen inleder mot en medlemsstat som brutit mot sina medlemskapsförpliktelser. Det indelas i faserna formell underrättelse och motiverat yttrande. Förfarandet syftar till att nå enighet mellan medlemsstaten och kommissionen och till att avsluta förfarandet utan att ärendet behöver avgöras av EU-domstolen. Kommissionen kan också inleda ett överträdelseförfarande mot en medlemsstat om verkställigheten av en dom som domstolen tidigare har meddelat medlemsstaten i fråga. Om ett sådant ärende läggs fram för EU-domstolen och domstolen finner att den berörda medlemsstaten har underlåtit att verkställa dess dom fullt ut, kan den förelägga staten att betala vite. I ärenden som gäller försenat införlivande av direktiv kan böter påföras redan i den första domen.

Antalet överträdelseärenden som gällde felaktig eller bristfällig tillämpning av unionsrätten ökade under rapporteringsperioden från året innan. Finland lämnade in svar på 11 formella underrättelser som gällde felaktig eller bristfällig tillämpning av unionsrätten och på fyra motiverade yttranden. Antalet överträdelseförfaranden utifrån försenat införlivande av direktiv kvarstod däremot rätt oförändrat jämfört med föregående rapporteringsperiod.

EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden handläggs i Finland av enheten för EU-domstolsärenden vid utrikesministeriet. I EU-domstolen representeras Finland av ett statsombud eller av ombudets ersättare. Finlands statsombud är chefen för enheten för EU-domstolsärenden.

SUMMARY

This report describes the measures taken by the Government of Finland in EU litigation and EU infringement cases in 2019.

EU litigation cases refer to cases dealt with by the Court of Justice of the European Union. The EU Court of Justice consists of the Court of Justice and the General Court. Together, the two courts constitute the Union's own judicial body, which is responsible for ensuring that the law is observed in the interpretation and application of the Treaties.

The cases dealt with by the EU Court of Justice can be divided into four main categories: requests for a preliminary ruling, direct actions, appeals against judgments of the General Court, and requests for an opinion. Member States may participate in dealing with all requests for a preliminary ruling or for an opinion. Moreover, they have the right to intervene in all actions and appeals pending before the EU Court of Justice. Member States may also appear before the Court of Justice as defendants, applicants and appellants. By taking part, a Member State may influence the development of Union law.

During the reporting period, Finland took an active part in dealing with cases pending before the EU Court of Justice. Most of the cases where Finland participated concerned requests for a preliminary ruling. The issues related, for instance, to the right of an authority to obtain information on the electronic communications of a criminal suspect, the right of a passenger to compensation for cancellation of a flight, the protection of wolves, the interpretation of working hours and rest periods, and the compliance with EU public procurement legislation of the model where one municipality is responsible for functions of several municipalities. One infringement action brought by the Commission against Finland was also pending before the Court of Justice, concerning the spring hunting of birds in the Åland Islands. Finland itself did not bring any actions before the EU courts in the reporting period, but intervened in a total of nine actions and was the defendant in three appeals. A request for an opinion concerning the accession of the European Union to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (the Istanbul Convention) was also pending before the Court of Justice during the reporting period. Finland took part in dealing with the case.

EU infringement cases refer to an administrative procedure initiated by the European Commission against a Member State because of its failure to comply with membership obligations. The procedure is divided into two stages: a letter of formal notice and a reasoned opinion. The procedure is aimed at reaching an agreement between the Member State and the Commission without referring the case to the Court of Justice for resolution. The Commission may also open an infringement procedure against a Member State concerning compliance with an earlier judgment passed on it by the Court of Justice. If such a matter is brought before the Court of Justice and it finds that the Member State has not complied with the judgment appropriately, the Member State may be ordered to pay a fine to the Union. In cases concerning delays in the implementation of a directive, a fine may already be imposed in the first judgment.

In the reporting period, the number of infringement cases concerning incorrect or inadequate application of Union law increased from the previous year. Finland responded to eleven formal notices concerning incorrect or inadequate application of Union law, and to four reasoned opinions. The number of infringement cases concerning delayed implementation of directives remained approximately unchanged from the previous reporting period.

In Finland, the Unit for EU Litigation of the Ministry for Foreign Affairs is responsible for **EU litigation and EU infringement cases**. Finland is represented before the EU Court of Justice by the Agent and Deputy Agent of the Government. The Agent of the Government is the Director of the Unit for EU Litigation.

	6
1 TAUSTAA	7
2 TUOMIOISTUINASIAT	12
2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT	12
2.1.1 Tuomiot ja määräykset	12
2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	22
2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	24
2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	31
2.2.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	31
2.3 VÄLIINTULOT.....	32
2.3.1 Tuomiot ja määräykset	32
2.3.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	33
2.4 LAUSUNTOPYYNNÖT.....	37
2.4.1 Tuomiot ja määräykset	37
3 RIKKOMUSMENETTELYT.....	39
3.1 VIRALLISET HUOMAUTUKSET	40
3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset	40
3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset.....	42
3.2 PERUSTELLUT LAUSUNNOT.....	43
3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot.....	43
3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot	44
4 VALTIONTUET	45
5 EU PILOT	46
7 EFTA-TUOMIOISTUINASIAT	47
8 NOTIFIKAATIOT.....	48

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on kertoa Suomen hallituksen toimista EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyissä vuoden 2019 aikana. Kertomuksessa esitellään myös asiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut EFTA:n tuomioistuimessa sekä valtioneuvostoa koskevat muodolliset tutkintamenettelyt.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimessa sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevia asioita. Kertomuksessa kuvataan ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne *EU-rikkomusmenettelyt*, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Kertomuksen lopussa kerrotaan Suomen tekemistä direktiivin täytäntöönpanoilmoituksista (notifikaatiot).

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyynnöt ja unionin oikeuden tulkinnasta.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyynnöt, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä unionin toimielinten väliset riita-asiat. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset oikeuskysymysten osalta.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

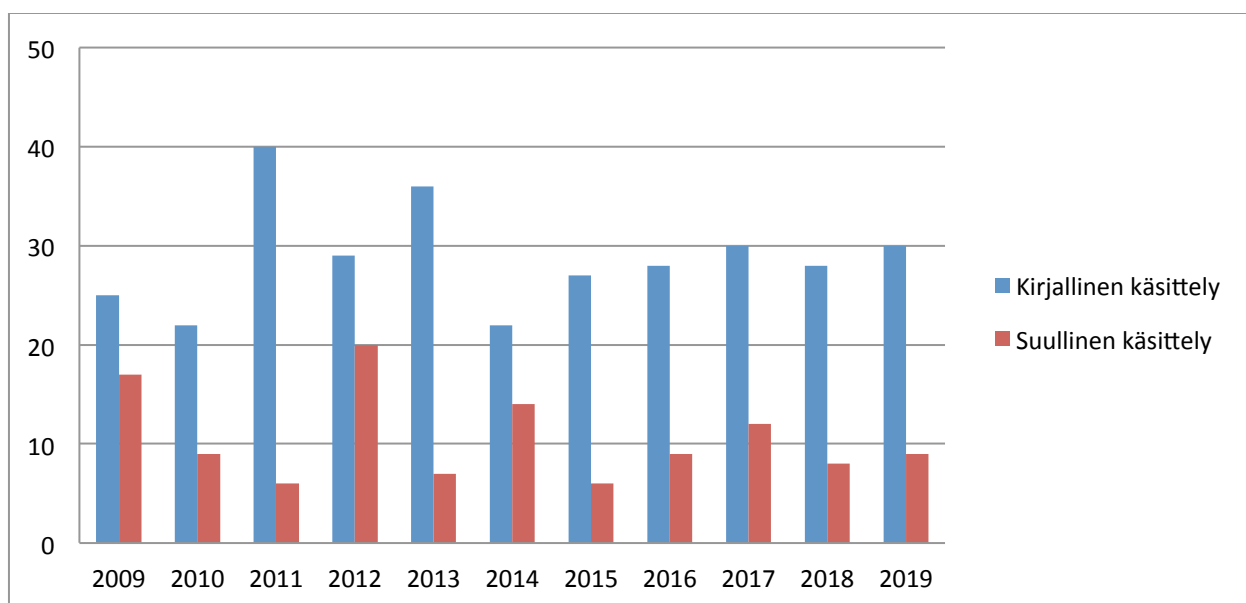
EU-tuomioistuinasiat

Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään: *ennakkoratkaisupyynnöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin*, unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin* ja suunnitteilla olevan kansainväliseen sopimukseen liittymisen unionin oikeuden mukaisuutta koskeviin *lausuntopyyntöihin*. Jäsenvaltiot voivat myös

osallistua kaikkien ennakkoratkaisu- ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Suorissa kanteissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana, vastaajana tai väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana, valitusasian vastaajana tai väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin suoriin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tulevien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöasioiden käsittelyyn hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan esimerkiksi komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2019) Suomi osallistui 30 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 9 asian suulliseen käsittelyyn.

Kaavio 1: Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2009–2019

EU-rikkomusasiat

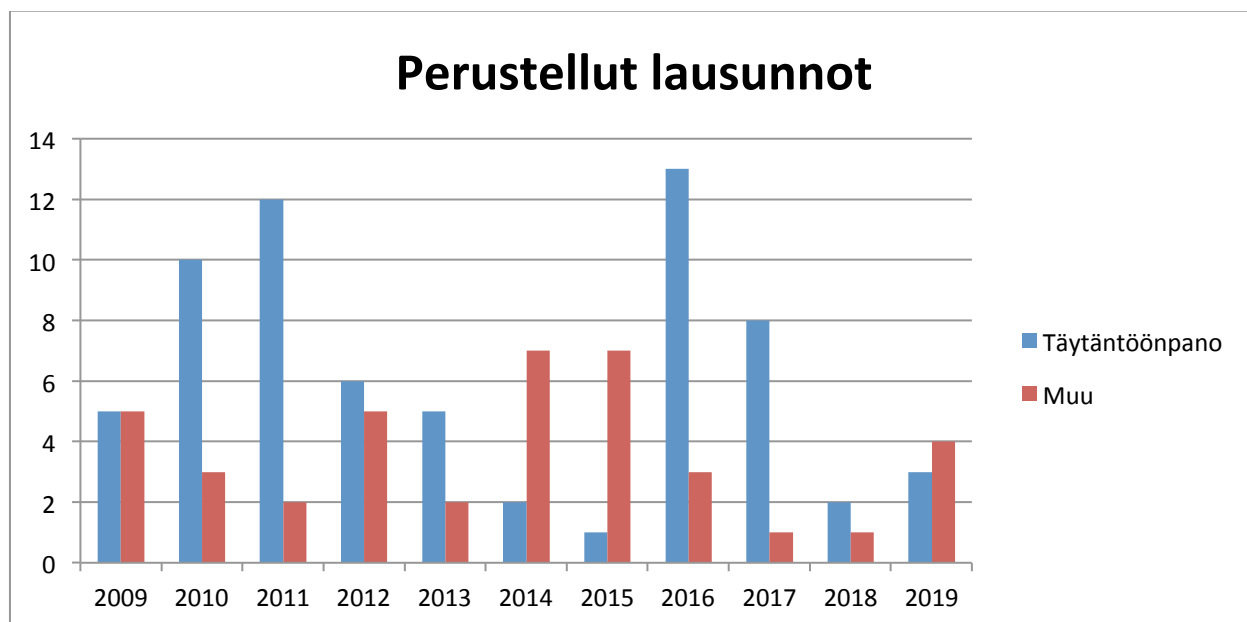
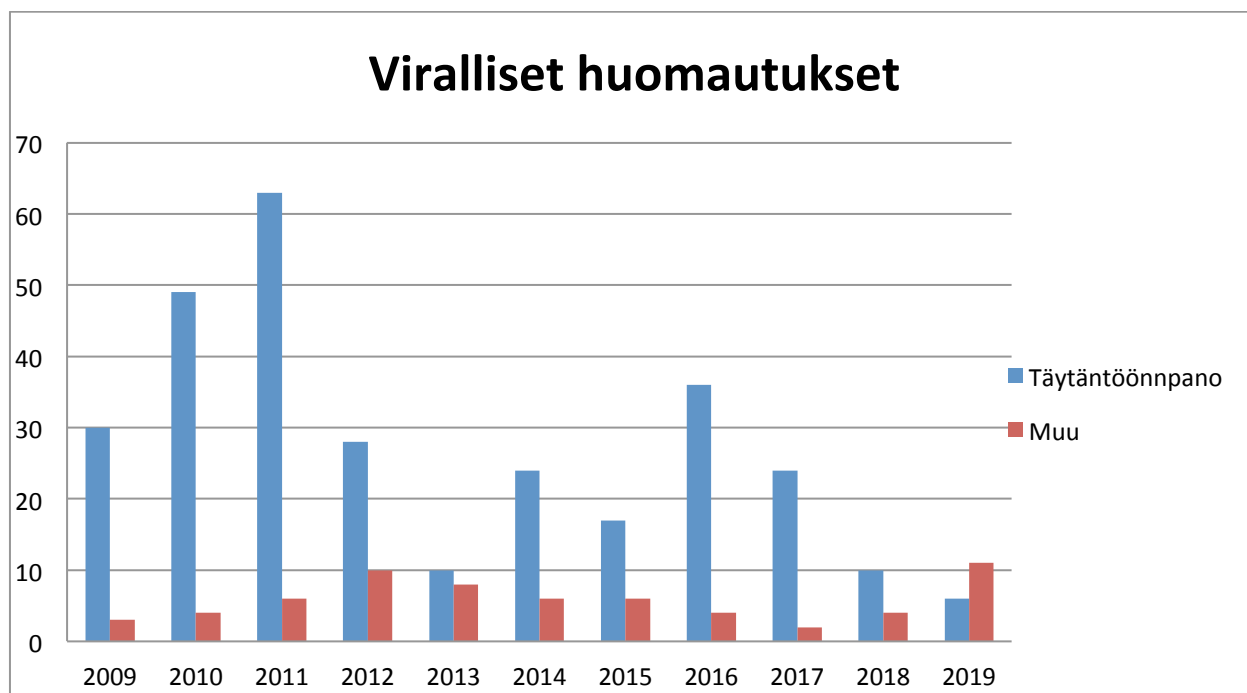
EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission SEUT 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyyssveloitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*.¹ Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Vain pieni osa

¹ Monesti nämä epäviralliset tiedustelut toteutetaan ns. EU Pilot -järjestelmän puitteissa. EU Pilot -järjestelmää ja EU Pilot -tapauksia käsitellään tämän kertomuksen osassa 5.

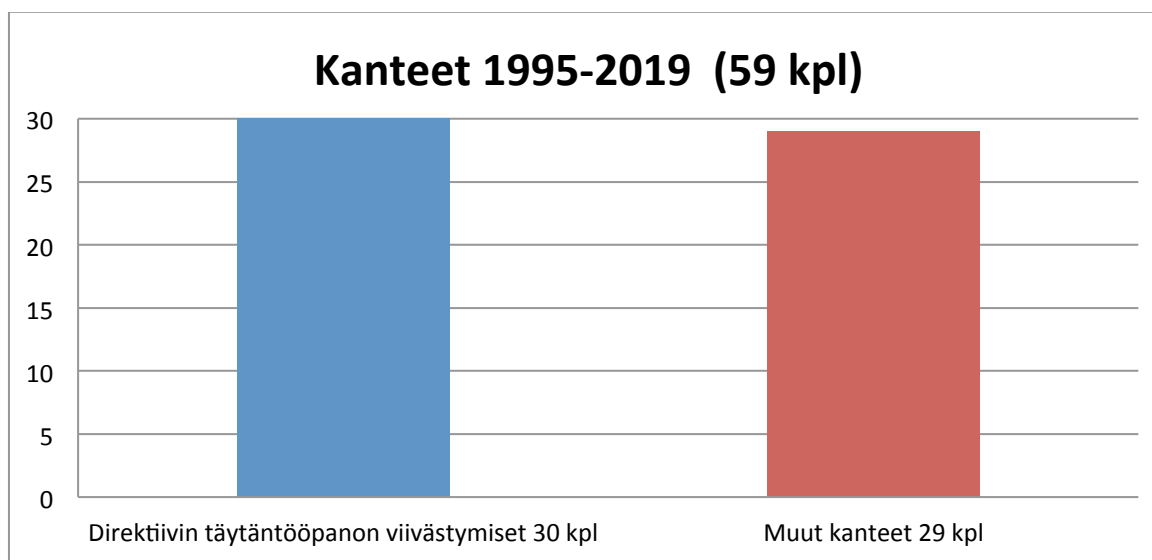
direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä² koskevista virallisista huomautuksista johtaa perustellun lausunnon antamiseen. Muiden virallisten huomautusten osalta noin puolet johtaa perustellun lausunnon antamiseen.

Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

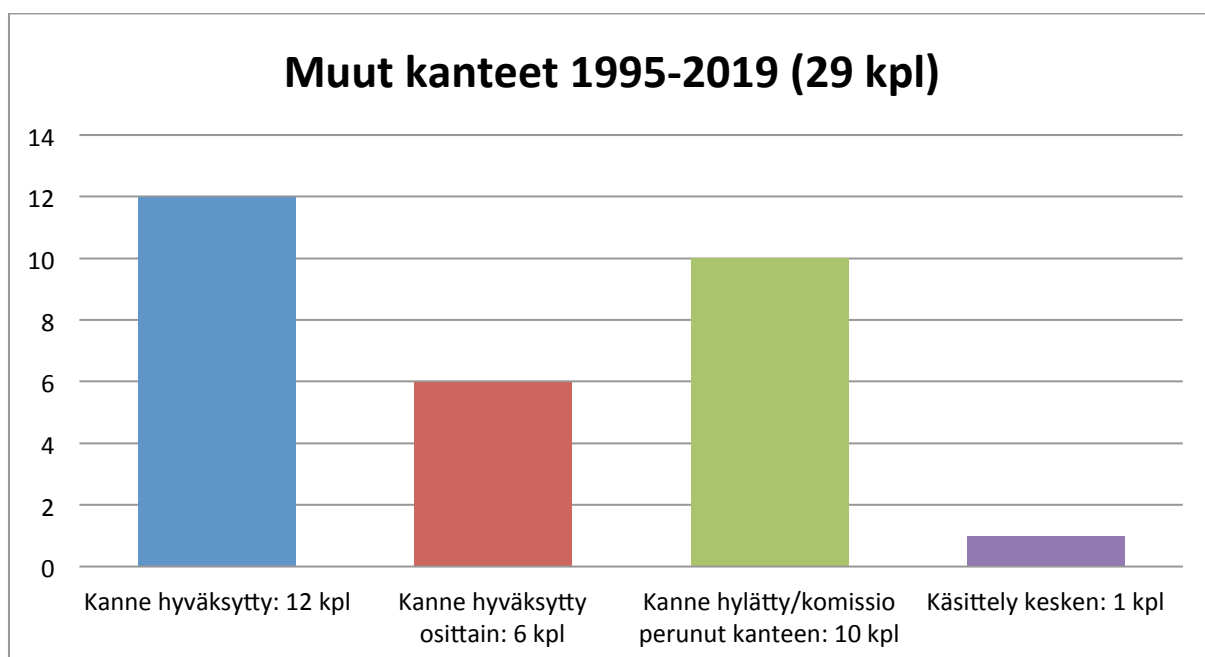

Kaavio 2 ja 3: Suomea koskevat rikkomusmenettelyt vuosina 2009–2019

² Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

Kaavio 4: Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta

Kaavio 5: Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos

SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman *tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn*. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo aiemmin antanut jäsenvaltiolle SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia kyseisen tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan *kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa*. Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä

jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä eli heti ensimmäisessä asiaa koskevassa tuomiossaan (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa

Suomen edustamisesta EU-tuomioistuinasioissa ja komission Suomen vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyissä vastaa ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö. Suomea ovat Euroopan unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Joni Heliskoski sekä lainsäädäntöneuvokset Henriikka Leppo, Sami Hartikainen, Mervi Pere ja Anne Laine. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoministeriön johdolla toimineissa asianomaisten ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasioiden yksikkö

Ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat / OIK-30
Ulkoministeriö
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (keskus) 0295 16001
OIK-30@formin.fi

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Ensimmäiseksi esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on kertomuskautena annettu tuomio tai määräys (2.1.1 jakso) taikka julkisasiamiehen ratkaisuehdotus³ (2.1.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot ja määräykset

1. Asia C-74/18, A

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Solvenssi II -direktiivi 2009/138/EY – Vakuutusmaksuvero – Vakuutusmaksuveron kantamiseen oikeutettu jäsenvaltio – ”Warranty & indemnity” -vakuutus – Verovastuuseen liittyvä vakuutus

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun nk. Solvenssi II -direktiivin mukaista jäsenvaltion oikeutta kantaa veroja vakuutus sopimuksiin liittyvistä vakuutusmaksuista. Asiassa oli kyse sen määrittämisestä, mikä jäsenvaltio on toimivaltainen kantamaan vakuutusmaksuveroa yrityskaupan osapuolten ottamien ”warranty & indemnity”- ja verovastuuvakuutusten osalta. Solvenssi II -direktiivin mukaan ratkaisevaa asian arvioinnissa on se, missä jäsenvaltiossa vakuutuksen kattama riski sijaitsee.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.5.2018), että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten vakuutusten kattama riski sijaitsee aina yrityskaupan kohdeyhtiön sijaintijäsenvaltiossa. Näin ollen vakuutusmaksuveron on oikeutettu kantamaan yrityskaupan kohdeyhtiön sijaintijäsenvaltio.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 10.1.2019 antamassaan tuomiossa, että jäsenvaltion alueelle sijoittautuneen vakuutusyhtiön tarjotessa yrityskaupassa osakkeiden arvoon ja ostajan maksaman kauppahinnan oikeellisuuteen liittyvät sopimusperusteiset riskit kattavan vakuutuksen, suoritetaan vakuutusmaksuista välilliset verot ja veronluonteiset lisämaksut yksinomaan siihen jäsenvaltioon, johon vakuutuksenottaja on sijoittautunut.

³ Unionin tuomioistuimessa on tuomarien lisäksi *julkisasiamiehiä*, jotka esittävät puolueettoman ja riippumattoman *ratkaisuehdotukseksi* kutsutun oikeudellisen lausuntonsa niissä asioissa, jotka on saatettu heidän käsiteltävikseen. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido tuomioistuinta.

2. Asia C-102/18, *Brisch*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Perintöasetus (EU) N:o 650/2012 ja sen täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1329/2014 – Eurooppalainen perintötodistus – Velvollisuus käyttää vakimuotoista lomaketta

Asian käsittely: Saksalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski perintöasetuksen ja sitä koskevan täytäntöönpanoasetuksen tulkintaa. Tuomioistuin tiedusteli, onko eurooppalaista perintötodistusta koskeva hakemus jätettävä täytäntöönpanoasetuksessa vahvistetulla lomakkeella vai onko tämän lomakkeen käyttö vapaaehtoista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.5.2018), että perintötodistuksen hakemista koskevaa perintöasetuksen artiklaa ja hakulomakkeen vahvistamista koskevaa täytäntöönpanoasetuksen artiklaa on tulkittava siten, että täytäntöönpanoasetuksen liitteenä olevaa lomaketta ei ole välttämätöntä käyttää haettaessa eurooppalaista perintötodistusta vaan sen käyttäminen on vapaaehtoista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.1.2019 antamassaan tuomiossa, että täytäntöönpanoasetuksen liitteenä olevan lomakkeen käyttäminen on vapaaehtoista.

3. Asia C-430/17, *Walbusch Walter Busch*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuluttajaoikeusdirektiivi 2011/83/EU – Etämyynti – Elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvoitteet – Kevennetyn tiedonantovelvoitteen soveltamisala – Etäviestimen sisältämän tilan arvioinnissa käytettävät kriteerit

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski kuluttajaoikeusdirektiivin 8 artiklan 4 kohdan tulkintaa. Mainingissa kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajan kevennetystä tiedonantovelvoitteesta. Kyse on poikkeuksesta, jota voidaan soveltaa etäsopimuksen tekemiseen silloin, kun etäviestimessä on rajoitetusti tilaa tai aikaa tietojen näyttämistä varten. Tuomioistuin tiedusteli, arvioidaanko etäviestimen tilarajoitteita etäviestimen teknisten (abstraktien) ominaisuuksien vai elinkeinonharjoittajan valitsemien etäviestimen (konkreettisten) ominaisuuksien kannalta. Lisäksi kyse oli siitä, täyttääkö elinkeinonharjoittaja kevennetyn tiedonantovelvoitteensa ilmoittamalla pelkästään peruuttamisoikeuden olemassaolosta vai onko samalla annettava myös muita peruuttamisoikeutta koskevia tietoja ja siitä, onko kuluttajalle annettava sopimuksen tekemisen yhteydessä direktiivin mukainen malliperuuttamislomake.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.10.2017), että merkityksellistä kuluttajaoikeusdirektiivin 8 artiklan 4 kohtaa sovellettaessa on se, onko etäviestimessä (abstraktisti) luonteensa vuoksi rajoitetusti tilaa tai aikaa tietojen näyttämistä varten. Tällaista etäviestintä käytettäessä ei ole riittävää ilmoittaa kuluttajalle ainoastaan peruuttamisoikeuden olemassaolosta vaan elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle kaikki peruuttamisoikeuden käyttämiseen tarvittavat tiedot, mutta malliperuuttamislomakkeen liittämistä mukaan ei edellytetä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Tanchev* antoi ratkaisuehdotuksensa 20.9.2018.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 23.1.2019 antamassaan tuomiossa, että arvioitaessa sitä, onko etäviestimessä tietyssä konkreettisessa tapauksessa rajoitetusti tilaa tai aikaa tietojen näyttämistä varten direktiivin 8 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettulla tavalla, on otettava huomioon kaikki elinkeinonharjoittajan käyttämän kaupallisen viestinnän tekniset ominaisuudet. Kun on kyse etäviestintä käyttäen tehdystä sopimuksesta, jossa on rajoitetusti tilaa tai aikaa tietojen näyttämistä varten, elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle kyseisellä viestimellä ennen sopimuksen tekemistä tiedot, jotka koskevat peruuttamisoikeuden käyttämiseen liittyviä ehtoja, määräaikoja ja menettelyjä. Tällaisessa tapauksessa elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle kyseisen direktiivin liitteessä oleva malliperuuttamislomake muuta lähdettä käyttäen.

4. Asia C-554/17, *Jonsson*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä annettu asetus (EY) N:o 861/2007 – Oikeudenkäyntikulut – Hävinnyt osapuoli vastaa kuluista – Kulujen kohtuullistaminen ja kuittaus

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä annetun asetuksen 16 artiklaa, jonka mukaan hävinnyt asianosainen vastaa oikeudenkäyntikuluista. Tuomioistuin tiedusteli, voidaanko oikeudenkäyntikuluja kuitata tai kohtuullistaa, kun asiassa esitetään useita vaatimuksia, joista osa ratkaistaan toisen ja osa toisen hyväksi, tai kun vaatimus hyväksytään ainoastaan osaksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.12.2017), että asetuksen 16 artiklassa veloitetaan hävinnyt osapuoli vastaamaan oikeudenkäyntikuluista vain siltä osin kuin tämä on hävinnyt menettelyyn. Näin ollen kyseinen artikla ei ole esteenä sille, että oikeudenkäyntikuluja voidaan kuitata tai kohtuullistaa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 14.2.2019 antamassaan tuomiossa, että asetus ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan tuomioistuin voi määrätä, että menettelyn kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan tai kulut jaetaan asianosaisten kesken, jos asianosainen voittaa asian vain osittain.

5. Asia C-277/18, *Henkel Ibérica Portugal*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuluttajansuoja – Tuoteturvallisuusdirektiivi 2001/95/EY – SEUT 34 ja 36 artikla (tavaroiden vapaa liikkuvuus) – Kuluttajien terveyttä ja turvallisuutta vaarantavat tuotteet – Lelua muistuttavien pakkausten kieltäminen – WC-raikastimet – Tiskiaineet

Asian käsittely: Portugalilainen tuomioistuin kysyi, voiko jäsenvaltio kieltää lelua muistuttavien WC-raikastinten ja tiskiainepakkausten saattamisen markkinoille. Koska kyseiset tuotteet voidaan ulkonäkönsä vuoksi sekoittaa leluihin, ne voivat normaalin ja kohtuudella ennakoitavissa olevan käytön yhteydessä vaarantaa lasten terveyden.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (10.8.2018), että kansallinen järjestelmä, jossa kielletään kyseessä olevan kaltaisten tuotteiden markkinoille saattaminen, jotka voivat normaalin ja kohtuudella ennakoitavissa olevan käytön yhteydessä vaarantaa lasten terveyden, on tuoteturvallisuusdirektiivin mukainen.

Määräys: Pääasian kantajan peruutettua kanteensa unionin tuomioistuin poisti asian rekisteristä 14.2.2019 antamallaan määräyksellä.

6. Asia C-449/17, *A & G Fahrschul-Akademie*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Koulu- ja yliopisto-opetuksen vapautus arvonlisäverosta – Autokouluopetus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedusteli, tuleeko yksityisen ajokoulun antama autokouluopetus B- ja C1- luokan ajo-oikeuden saamiseksi vapauttaa arvonlisäverosta koulu- ja yliopisto-opetusta koskevan arvonlisäverodirektiivin 132 artiklan 1 kohdan i alakohdan nojalla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.11.2017), että arvonlisäverodirektiivissä ei edellytetä sitä, että jäsenvaltioiden olisi vapautettava arvonlisäverosta autokouluopetus B- ja C1- luokan ajo-oikeuden saamiseksi. Kyseisessä kohdassa säädetyn vapautuksen osalta jäsenvaltioilla on harkintavaltaa ensinnä sen suhteen, mitä kansallisessa koulutusjärjestelmässä annetaan julkisoikeudellisten yhteisöjen opetustehtäväksi, ja toiseksi sen osalta, miten määritellään yksityiset laitokset, joilla on vastaavia päämääriä kuin julkisoikeudellisilla yhteisöillä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 3.10.2018.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim*in katsoi 14.3.2019 antamassaan tuomiossa, että arvonlisäverodirektiivin 132 artiklan 1 kohdan i ja j alakohdassa tarkoitettua koulu- tai yliopisto-opetuksen käsitettä on tulkittava siten, että se ei kata pääasiassa kyseessä olevan kaltaista autokoulun antamaa ajo-opetusta ajokortin saamiseksi B- ja C1-luokan ajoneuvoja varten.

7. Asia C-695/17, *Metirato*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Perintädirektiivi 2010/24/EU – Verojen perintä toisen jäsenvaltion viranomaisen puolesta – Keskinäinen avunanto veroihin liittyvien saatavien perinnässä – Takaisinsaanti konkurssipesään

Asian käsittely: Helsingin käräjäoikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski sitä, miten perintädirektiivin säännöksiä tulee tulkita tilanteessa, jossa on kyse toisen jäsenvaltion verosaatavien takaisinperinnästä konkurssipesään. Asian taustalla oli tilanne, jossa Viron verohallinto oli tehnyt perintädirektiivin nojalla Suomen verohallinnolle perintäpyynnön eräältä yhtiöltä perittäviä verosuorituksia varten. Ennakkoratkaisupyyntöllä pyrittiin selvittämään, kumpi jäsenvaltio toimii vastaajana takaisinsaantia konkurssipesään koskevassa asiassa. Lisäksi tiedusteltiin, tuleeko direktiiviä tulkita siten, että perityt varat säilyvät erillisinä eivätkä sekoitu perintäpyynnön vastaanottaneen valtion varallisuuteen, vai siten, että niitä peritään omien saatavien rinnalla, jolloin ne sekaantuvat perintäpyynnön vastaanottavan valtion varoihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.3.2018), että perintädirektiivi koskee ainoastaan virka-apua toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden saatavien perimiseksi, eikä siten soveltu nyt esillä olevaan riita-asiaan. *Suomi* totesi, että esillä olevan kaltaisiin takaisinsaantia konkurssipesään koskeviin kanteisiin sovelletaan maksukyvyttömyysasetusta (EY) N:o 1346/2000. Saatava ei sekaannu perintäpyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion varallisuuteen, koska se antaa ainoastaan saatavan perintään liittyvää hallinnollista virka-apua ja toimii välikätenä saatavan perinnässä toisen jäsenvaltion viranomaisen pyynnöstä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bobek* antoi ratkaisuehdotuksensa 22.11.2018.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim*in katsoi 14.3.2019 antamassaan tuomiossa, että perintädirektiivin säännöksiä sovelletaan menettelyyn, jossa on kyse avunantoa pyytäneen jäsenvaltion pyynnöstä perittyjen saatavien maksun perättämisestä pyynnön vastaanottaneeseen jäsenvaltioon sijoittautuneen yhtiön konkurssipesään silloin, kun tällainen menettely perustuu direktiivin 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun täytäntöönpanotoimien riitauttamiseen. Tällaisen pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio on katsottava menettelyssä vastaajaksi. Merkitystä tässä yhteydessä ei ole sillä, pidetäänkö näiden saatavien määrä erillään tämän jäsenvaltion varoista vai sekoittuuko se näihin varoihin.

8. Asia C-724/17, *Skanska ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Kilpailuoikeudellinen vahingonkorvaus – SEUT 101 artikla (yritysten kilpailua vääristävä yhteistyö) – Korvausvastuun siirtyminen yritysjärjestelyssä – Taloudellinen seuraanto

Asian käsittely: Suomen korkeimman oikeuden tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski SEUT 101 artiklan vastaisesta kartellista aiheutuneen vahingon korvaamista tilanteessa, jossa rikkomiseen syyllistynyt yhtiö on myyty uudelle omistajalle, joka on purkanut kyseisen yhtiön ja jatkanut sen liiketoimintaa. Korkein oikeus kysyi, määrätäänkö vastuussa oleva taho suoraan SEUT 101 artiklaa soveltamalla vai kansallisten sääntöjen perusteella ja onko unionin oikeuden kanssa ristiriidassa sellainen kansallinen säännöstö, jonka mukaan uusi omistaja ei ole vastuussa kilpailua rajoittaneesta menettelystä aiheutuneen vahingon korvaamisesta, vaikka korvauksen saaminen puretulta yhtiöltä olisi käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa. Lisäksi korkein oikeus kysyi, muodostaako tehokkuusvaatimus esteen sellaiselle tulkinnalle, joka asettaa korvausvastuun edellytykseksi sen, että yritysjärjestely on toteutettu keinotekoisesti kilpailuoikeudellisen vahingonkorvausvastuun välttämiseksi,

tai ainakin sen, että yhtiö on tiennyt tai sen olisi pitänyt tietää kilpailurikkomuksesta toteuttaessaan yritysjärjestelyn.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.4.2018) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (16.1.2019), että vastuussa oleva taho määritetään kansallisten sääntöjen perusteella ottaen huomioon unionin oikeuden tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteet. Unionin oikeuden tehokkuusvaatimuksen kanssa on ristiriidassa sellainen kansallinen säännöstö, jonka mukaan ostajayhtiö ei kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa ole vastuussa kilpailua rajoittaneesta menettelystä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Korvausvastuun edellytykseksi ei voida asettaa sitä, että yritysjärjestely on toteutettu keinotekoisesti kilpailuoikeudellisen vahingonkorvausvastuun välttämiseksi, eikä sitä, että yhtiö on tiennyt tai sen olisi pitänyt tietää kilpailurikkomuksesta toteuttaessaan yritysjärjestelyn.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Wahl* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.2.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 14.3.2019 antamassaan tuomiossa, että vahingonkorvausvastuussa oleva taho määräytyy tällaisessa tilanteessa SEUT 101 artiklan nojalla. Tilanteessa, jossa kartelliin osallistuneiden yhtiöiden koko osakekanta on myyty toisille yhtiöille, jotka ovat sitten purkaneet nämä ensimmäiseksi mainitut yhtiöt ja jatkaneet niiden liiketoimintaa, mainittujen ostajayhtiöiden voidaan katsoa olevan vastuussa kartellista aiheutuneesta vahingosta.

9. Asia C-578/17, *Hartwall*

Ennakkoratkaisupyyntöjen kohde: Tavaramerkkidirektiivi 2008/95/EY – Tavaramerkin rekisteröiminen – Väritavaramerkki – Erottamiskyky – Merkin graafinen esitys

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus tiedusteli unionin tuomioistuimelta, voidaanko kuviomuodossa esitetty, tietyn väriyhdistelmän sisältävä merkki rekisteröidä hakemuksen mukaisesti väritavaramerkkinä vai onko kyse kuviotavaramerkistä. Rekisteröintihakemuksen mukaan tavaramerkki koostuisi graafisen kuvauksen esittämällä tavalla sinisestä nauhasta, jonka reunoilla on ohut harmaa reunus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (11.1.2018) ja asian suullisessa käsittelyssä (6.9.2018), että hakemuksessa on kyse kuviotavaramerkistä, koska sen erottamiskyky ei perustu väriin tai väriyhdistelmään sinänsä, vaan tavaramerkki on esitetty hakemuksessa kuviomuotoisena esityksenä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Saugmandsgaard Øe* antoi ratkaisuehdotuksensa 22.11.2018.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 27.3.2019 antamassaan tuomiossa, että jos kuviotavaramerkin rekisteröintiä haetaan väritavaramerkkinä, hakemuksessa on ristiriita, joka on esteenä tavaramerkin rekisteröinnille. Hakijan rekisteröintimenettelyssä tekemä merkin luokittelu väritavaramerkiksi tai kuviotavaramerkiksi on yksi merkityksellinen tekijä muiden joukossa määritettäessä, voiko kyseinen merkki olla direktiivin 2 artiklassa tarkoitettu tavaramerkki ja onko kyseisellä tavaramerkillä erottamiskyky.

10. Yhdistetyt asiat C-582/17 ja C-583/17, *H. ym.*

Ennakkoratkaisupyyntöjen kohde: Dublin III -asetus (EU) N:o 604/2013 – Hakemuksesta vastuussa olevan valtion määrittäminen – Siirtopäätös – Muutoksenhaku siirtopäätökseen

Asioiden käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyyntöillään, vastaako turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan Dublin-valtion määrittämisestä vain yksi jäsenvaltio ja voiko ulkomaalainen näin ollen vedota Dublin III -asetuksen III luvussa esitettyihin vastuuperusteisiin ainoastaan kyseisessä Dublin-valtiossa. Lisäksi kysyttiin, riippuuko ensimmäiseen kysymykseen annettava vastaus siitä, onko ensimmäisen hakemuksen osalta jo tehty päätös tai onko ulkomaalainen peruuttanut hakemuksen ennenaikaisesti.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.1.2018) ja asian suullisessa käsittelyssä (4.9.2018), että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määritetään ainoastaan yhden kerran, minkä jälkeen toisessa valtiossa tehdyn hakemuksen osalta sovelletaan takaisinottomenettelyä, jolloin siirtopäätöksen tekvän viranomaisen ei tule pääasioiden kaltaisissa olosuhteissa soveltaa Dublin III -asetuksen III luvun vastuuperusteita. Näin ollen tällaista siirtopäätöstä koskevassa muutoksenhaussa kolmannen maan kansalainen ei voi vedota siihen, että siirtopäätös on tehty vastoin Dublin III-asetuksen vastuuperusteita. Ensimmäiseen kysymykseen annettava vastaus ei ole riippuvainen siitä, onko ensimmäisestä hakemuksesta jo tehty päätös tai onko ulkomaalainen peruuttanut sen ennen aikaisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 29.11.2018.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 2.4.2019 antamassaan tuomiossa, että henkilö, joka on jättänyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen yhdessä jäsenvaltiossa ja matkustanut sen jälkeen toiseen jäsenvaltioon, jossa hän jättää toisen hakemuksen, ei lähtökohtaisesti voi tässä toisessa jäsenvaltiossa siirtopäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä vedota III luvun mukaisiin vastuuperusteisiin. Kyseinen henkilö voi kuitenkin poikkeuksellisesti tällaisen muutoksenhaun yhteydessä vedota tähän vastuuperusteeseen, jos hän on toimittanut pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot, joiden perusteella on ilmeistä, että tätä jäsenvaltiota on pidettävä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevana jäsenvaltiona mainitun vastuuperusteen mukaisesti.

11. Asia C-294/18, *Oulun Sähkönmyynti*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Energiatehokkuusdirektiivi 2012/27/EU – Laskun maksuttomuuden vaatimus – Sähkön perusmaksun alentaminen e-laskutuksen yhteydessä

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö liittyi tilanteeseen, jossa sähkön vähittäismyyjä oli myöntänyt sähkön kuukausittaisesta perusmaksusta yhden euron suuruisen alennuksen e-laskutusasiakkaille. Markkinaoikeus tiedusteli etenkin, merkitseekö kyseisen alennuksen myöntäminen sitä, että muun kuin e-laskutustavan valinneet loppukäyttäjät eivät ole saaneet laskujaan maksutta, kuten energiategokkuusdirektiivin 11 artiklan 1 kohdassa edellytetään, ja seuraako unionin oikeudesta erityisiä vaatimuksia, jotka tulisi ottaa huomioon, kun määrätään palautettavaksi mainitun kohdan vastaisesti perittyjä maksuja.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.6.2018), että sähkön perusmaksun alentaminen e-laskutusasiakkailta on vastoin energiategokkuusdirektiivin 11 artiklan 1 kohdassa säädettyä. Sen vaikutus on tosiasiasa sama kuin jos muilta asiakkailta perittäisiin maksu laskun toimittamisesta. Maksuja palautettavaksi määrättäessä puolestaan noudatettavaksi tulee energiategokkuusdirektiivin 13 artikla, jonka mukaan seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Maksujen määrääminen palautettavaksi täyttää tämän edellytyksen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 2.5.2019 antamassaan tuomiossa, ettei energiategokkuusdirektiivin 11 artiklan 1 kohta ole esteenä sille, että sähkön vähittäismyyjä myöntää ainoastaan sähköisen laskun (e-lasku) valinneille loppuasiakkaille alennuksen sähkön perusmaksusta. Direktiivillä pyritään edistämään energiategokkuutta. Sähköisellä laskutuksella mahdollistetaan se, että käyttäjäkohtaiset energiankulutustiedot ovat helpommin ja useammin saatavilla, millä voidaan edistää direktiivin tavoitteiden saavuttamista energiategokkuuden kannalta.

12. Asia C-607/17, *Memira*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Välitön verotus – Toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden tappioiden vähentämisoikeus – Sulautuminen – Tytäryhtiö – Lopulliset tappiot – Sijoittautumisvaltion lainsäädännön rajoitusten huomioiminen – SEUT 49 artikla (sijoittautumisoikeus)

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski emoyhtiön oikeutta vähentää toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan tytäryhtiön niin sanotut lopulliset tappiot rajat ylittävässä sulautumisessa. Kyse oli erityisesti siitä, mikä merkitys on annettava niille oikeudellisille rajoituksille, joita tytäryhtiön sijaintivaltiossa on asetettu tappioiden vähentämiseksi sulautumisen yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.2.2018) ja asian suullisessa käsittelyssä (24.10.2018), että yhtiöllä ei ole oikeutta vähentää toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan tytäryhtiön lopullisia tappioita, mikäli tytäryhtiön sijaintivaltiossa emoyhtiön ei ole sallittua vähentää tytäryhtiön tappiota vastaavanlaisen yritysjärjestelyn yhteydessä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 10.1.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 19.6.2019 antamassaan tuomiossa, ettei tytäryhtiön sijaintivaltion lainsäädännöstä seuraavilla oikeudellisilla rajoituksilla ole ratkaisevaa merkitystä arvioitaessa sitä, ovatko tappiot lopullisia. Jotta tappiot voidaan katsoa lopullisiksi, on emoyhtiön osoitettava, ettei sillä ole mitään mahdollisuutta varmistaa tappioiden käyttöä tytäryhtiön sijaintivaltiossa esimerkiksi myymällä tytäryhtiö kolmannelle siten, että tytäryhtiön tappiot otetaan huomioon kauppahinnassa tai sulauttamalla tytäryhtiö kolmanteen yhtiöön.

13. Asia C-608/17, *Holmen*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Välitön verotus – Toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden tappioiden vähentämisoikeus – Sulautuminen – Tytäryhtiö – Lopulliset tappiot – Sijoittautumisvaltion lainsäädännön rajoitusten huomioiminen – SEUT 49 artikla (sijoittautumisoikeus)

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski emoyhtiön oikeutta vähentää toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan alakonsernin niin sanotut lopulliset tappiot. Kysymykset koskivat erityisesti sitä, mikä merkitys on annettava tytäryhtiön välilliselle omistukselle, ja niille rajoituksille, joita tytäryhtiön sijaintivaltiossa on asetettu konsernin sisäiselle tappiontasaukselle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.2.2018) ja asian suullisessa käsittelyssä (24.10.2018), että sijoittautumisoikeus ei edellytä, että jäsenvaltiossa sijaitseva emoyhtiö saa vähentää toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan, muun kuin suoraan omistetun tytäryhtiön lopulliset tappiot. Toiseksi *Suomi* katsoi, että tappiota ei katsota lopulliseksi siltä osin kuin sitä ei tytäryhtiön sijaintivaltion sääntöjen mukaisesti ole voitu kuitata siellä tiettyinä vuosina syntyneitä voittoja vastaan. Lopuksi esillä olevan kaltaisessa tilanteessa on otettava huomioon ne tytäryhtiön sijaintivaltion oikeudelliset rajoitukset, jotka koskevat muiden kuin tappiota tehneen yhtiön mahdollisuutta vähentää tappio.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 10.1.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 19.6.2019 antamassaan tuomiossa, että tappioiden rajat ylittävä vähentäminen emoyhtiössä edellyttää sitä, että konsernivähennystä hakevan emoyhtiön ja tytäryhtiön, jonka tappioita voitaisiin mahdollisesti pitää lopullisina, välissä olevat kaikki yhtiöt asuvat samassa jäsenvaltiossa. Tytäryhtiön sijaintivaltion lainsäädännöstä seuraavilla oikeudellisilla rajoituksilla ei ole ratkaisevaa merkitystä arvioitaessa sitä, ovatko tappiot lopullisia. Jotta tappiot voidaan katsoa lopullisiksi, on emoyhtiön osoitettava, ettei sillä ole mitään mahdollisuutta varmistaa tappioiden käyttöä tytäryhtiön sijaintivaltiossa varmistamalla esimerkiksi luovutuksen kautta, että kolmas ottaa tappiot verotuksessa huomioon tulevien verovuosien aikana.

14. Asia C-616/17, *Blaise ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Kasvinsuojeluaeineasetus (EY) N:o 1107/2009/EY – Asetuksen pätevyys – Tehoaineiden hyväksyntä – Kasvinsuojeluaaineiden hyväksyntä – Ennalta varautumisen periaate

Asian käsittely: Ranskalaisen tuomioistuimen tekemän ennakkoratkaisupyyntönsä tarkoituksena oli selvittää, onko kasvinsuojeluaeineasetus pätevä, koska sen nojalla on annettu myyntilupa valmisteille, jotka sisältävät gly-

fosaatti-nimistä tehoainetta. Tuomioistuimien epäily kasvinsuojeluaineasetuksen yhteensopivuutta ennalta varautumisen periaatteen kanssa. Tuomioistuimien epäilykset liittyivät muun muassa kasvinsuojeluaineiden sisältämien tehoaineiden määrittämiseen, kasvinsuojeluaineiden sisältämien useiden tehoaineiden yhteisvaikutuksen puutteelliseen arviointiin ja kasvinsuojeluaineiden mahdollisten toksisuusvaikutusten arvioinnin suppeuteen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.2.2018) ensisijaisesti, ettei asetuksen pätevyyttä voida arvioida ennalta varautumisen periaatteen valossa vaan kyseinen periaate soveltuu vasta asetusta sovellettaessa eli sen nojalla annettavia päätöksiä tehtäessä. Toissijaisesti Suomi katsoi asetuksen joka tapauksessa olevan pätevä, koska asetuksen säännökset varmistavat asianmukaisella tavalla ennalta varautumisen periaatteen noudattamisen.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 13.2.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 1.10.2019 antamassaan tuomiossa, että unionin lainsäätäjän on silloin, kun se antaa kasvinsuojeluasetuksessa säädettyjen kaltaisia kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevia sääntöjä, noudatettava varovaisuusperiaatetta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän arvostelun, joka koski glyfosaatin hyväksyntään johtaneen menettelyn kulkua, perusteella tarkasteltuna ei voida todeta menettelyä koskevien yleisten sääntöjen lainvastaisuutta. Asiassa ei ollut ilmennyt mitään seikkaa, joka osoittaisi asetusta rasittavan arviointivirheen eikä siten ollut syytä epäillä asetuksen pätevyyttä.

15. Asia C-674/17, *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*

Ennakkoratkaisupyyntö: Susien metsästys poikkeusluvalla – Luontodirektiivin 92/43/ETY 16 artiklan 1 kohdan e alakohta – Kannanhoidollinen metsästys

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan edellytysten tulkintaa suden metsästyksen poikkeuslupaa koskevassa kansallisessa päätöksenteossa. Korkein hallinto-oikeus halusi tietää, voidaanko poikkeuslupia kannanhoidolliseen metsästyksen myöntää luontodirektiivin kyseisen poikkeussäännöksen nojalla ja mitä seikkoja arvioinnissa voidaan ottaa huomioon. Se tiedusteli etenkin, voidaanko kannanhoidollista metsästystä perustella sillä, ettei ”muuta tyydyttävää ratkaisua” salametsästyksen estämiseksi ole ja miten ”lajien kantojen suojelun tasoa” on tällaisessa tilanteessa arvioitava.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.3.2018) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (9.1.2019), että kannanhoidollista metsästystä tarkoittavia poikkeuslupia voidaan myöntää luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan nojalla. Tältä osin merkityksellistä on, että poikkeuslupaharkinta perustuu valtakunnalliseen hoitosuunnitelmaan ja asetuksella säädettyyn saaliiksi saatujen eläinyksilöiden vuosittaiseen enimmäismäärään. Kannanhoidollisen metsästyksen sallimiseksi jäsenvaltion viranomaisen tulee osoittaa, että muuta tyydyttävää ratkaisua salametsästyksen ehkäisemiseksi ei ole. Lajien kantojen suojelun tasoa koskevaa edellytystä on arvioitava lähtökohtaisesti koko jäsenvaltion alueella, minkä lisäksi aluekohtainen tarkastelu on mahdollista.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Saugmandsgaard Øe* antoi ratkaisuehdotuksensa 8.5.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 10.10.2019 antamassaan tuomiossa, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohta on tulkittava siten, että se on esteenä sellaisten päätösten tekemiselle, joilla myönnetään lupa poiketa suden tahallisen tappamisen kiellosta salametsästyksen torjuntaan tähtäävän kannanhoidollisen metsästyksen nojalla, jos: i) poikkeuslupien päämäärää ei ole tuettu selvin ja täsmällisin perusteluin ja jos kansallinen viranomaisen ei kykene täsmällisten tieteellisten tietojen perusteella osoittamaan, että poikkeusluvalla kyetään saavuttamaan päämäärä, ii) ei ole osoitettu, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, iii) ei ole taattu sitä, ettei poikkeusluvalla haitata lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä luontaisella levinneisyysalueella, iv) poikkeuslupia ei ole arvoitu kantojen suojelun tason kannalta tarvittaessa myös rajat ylittävästi ja v) ei ole noudatettu kaikkia luontodirektiivin vaatimuksia koskien tiettyjen yksilöiden ottamista valikoiden ja rajoitetusti.

16. Yhdistetyt asiat C-609/17 ja C-610/17, *Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ym.*

Ennakkoratkaisupyyntöjen kohde: Vuosiloman siirtäminen työkyvyttömyyden takia – Neljän viikon vähimmäisvuosiloma – Työaikadirektiivi 2003/88/EY – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohta (oikeus palkalliseen vuosilomaan)

Asioiden käsittely: Suomen työtuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisupyyntöä, jotka koskevat työaikadirektiivin sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan tulkintaa. Työtuomioistuin halusi ennakkoratkaisukysymyksillään selvittää, onko työaikadirektiivi tai perusoikeuskirja esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan työntekijällä, joka on työkyvytön vuosilomansa alkaessa tai aikana, ei ole oikeutta saada siirrettyä lomaansa siltä osin kuin kyse on neljä viikkoa ylittävästä lomasta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.2.2018) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (26.2.2019), että työaikadirektiivi ei ole esteenä säännöstölle, jonka mukaan työntekijällä, jonka sairaudesta johtuva työkyvyttömyys alkaa ennen vuosilomaa tai vuosiloman aikana, ei ole oikeutta saada siirrettyä vuosilomaan sisältyviä työkyvyttömyyspäiviä silloin, kun siirtämättä jättäminen ei vähennä työntekijän oikeutta neljän viikon vuosilomaan. Lisäksi *Suomi* katsoi, että perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdasta ei seuraa laajempaa oikeutta vuosilomaan kuin mitä turvataan työaikadirektiivissä, jossa konkretisoidaan vuosilomaoikeuden vähimmäistaso.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Bot* antoi ratkaisuehdotuksensa 4.6.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 19.11.2019 antamassaan tuomiossa, että työaikadirektiiviä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansallisille säännöstellä ja työehtosopimuksille, joiden nojalla myönnetään sellaisia palkallisia vuosilomapäiviä, jotka ylittävät kyseisessä säännöksessä säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, mutta joissa ei sallita kyseisten vuosilomapäivien siirtämistä sairauden johdosta. Tuomioistuin katsoi lisäksi, että perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että sitä ei voida soveltaa tilanteessa, jossa on kyse tällaisista kansallisista säännöstöistä ja työehtosopimuksista.

17. Asia C-18/18, *Glawischnig-Piesczek*

Ennakkoratkaisupyyntöjen kohde: Sähkökauppadirektiivi 2000/31/EY – Hosting-palvelun tarjoaja – Laiton toiminta – Yleinen valvontavelvollisuus

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö liittyi sähkökauppadirektiivin 15 artiklaan, jossa kielletään jäsenvaltioita asettamasta nk. hosting-palvelun tarjoajalle yleistä velvollisuutta valvoa siirtämiään ja tallentamia tietoja tai yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita. Tuomioistuin kysyi, estääkö 15 artikla asettamasta hosting-palvelun tarjoajalle velvollisuutta poistaa verkkoalustaltaan ilman erillistä yksittäistä pyyntöä sellainen laitton sisältö, joka julkaistaan samassa sanamuodossa tai vastaavassa sanamuodossa kuin sellainen sisältö, joka on jo julkaistu ja jonka sisällön laittomuus on tuomioistuinmenettelyssä arvioitu. Asiassa oli kyse myös tällaisen velvoitteen maantieteellisestä rajaamisesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.4.2018) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (13.2.2019), että sähkökauppadirektiivin 15 artikla on esteenä määräykselle, joka velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan ilman erillistä yksittäistä pyyntöä poistamaan alustaltaan kaiken sisällön, joka esitetään samassa sanamuodossa tai merkitykseltään vastaavassa sanamuodossa kuin jo julkaistu laittomaksi todettu sisältö. Direktiivin 15 artikla ei kuitenkaan ole esteenä kansalliseen oikeuteen perustuvalla määräyksellä, jolla velvoitetaan verkkoalustana toimiva hosting-palvelun tarjoaja ilman erillistä yksittäistä pyyntöä poistamaan saman käyttäjän samassa sanamuodossa alustalle uudelleen tallentama laitton sisältö kyseisen jäsenvaltion alueella.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 4.6.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 3.10.2019 antamassaan tuomiossa, että sähkökauppadirektiivin 15 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltion tuomioistuin voi velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö on sama kuin aiemmin laittomiksi todettujen tietojen, tai estämään niihin pääsyn riippumatta siitä, kuka on esittänyt tietojen tallentamista koskevan pyynnön. Jäsenvaltion tuomioistuin voi myös velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tällaiset tiedot, tai estämään niihin pääsyn, kunhan tällaisiin velvoitteisiin perustuva tietojen seuranta ja etsiminen rajoittuvat tietoihin, joilla välitetään viesti, jonka sisältö on olennaisilta osin muuttamaton laittomaksi todettuun sisältöön nähden, ja jotka sisältävät velvoitteissa yksilöidyt erityiset seikat, ja kunhan erot kyseisen sisällön, joka vastaa aiemmin laittomaksi todettua sisältöä, muotoilussa eivät edellytä kyseessä olevalta hosting-palvelujen tarjoajalta kyseisen sisällön itsenäistä arviointia. Kansallinen tuomioistuin voi lisäksi velvoittaa hosting-palvelujen tarjoajan poistamaan velvoitteissa tarkoitetut tiedot tai estämään niihin pääsyn maailmanlaajuisesti merkityksellisen kansainvälisen oikeuden sallimissa rajoissa.

18. Asia C-433/18, *Aktiva Finants*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettu neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 (Bryssel I) – Muutoksenhaku asetuksen nojalla annettuun päätökseen – Kansallinen jatkokäsittelylupamenettely – Muutoksenhakukeinot – Kontradiktorisuuden vaatimus

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka liittyi tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan nk. Bryssel I -asetuksen tulkintaan. Ennakkoratkaisupyynnön taustalla oli tilanne, jossa Helsingin kärjäoikeus oli virolaisen yhtiön hakemuksesta julistanut Virossa annetun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi suomalaista vastaajaa vastaan Suomessa. Vastaaja valitti päätöksestä Helsingin hovioikeuteen, joka ei kuitenkaan myöntänyt tälle asiassa jatkokäsittelylupaa, mistä vastaaja on valittanut korkeimpaan oikeuteen. Korkein oikeus halusi ennakkoratkaisupyynnöllään selvittää, onko jatkokäsittelylupamenettelyn sisältävä kansallinen muutoksenhakujärjestelmä yhteensopiva Bryssel I -asetuksen kummallekin asianosaiselle taattavia muutoksenhakukeinoja sekä menettelyn kontradiktorisuutta eli vastavuoroisuutta koskevien vaatimusten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.10.2018) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (15.5.2019), että jatkokäsittelylupamenettelyn sisältävä kansallinen muutoksenhakujärjestelmä täyttää Bryssel I -asetuksessa muutoksenhakuoikeudelle asetetut vaatimukset. Jatkokäsittelylupamenettely hovioikeudessa ei vaikuta osapuolten oikeuteen hakea muutosta kärjäoikeuden antamaan ratkaisuun, ja sen on katsottava täytävän kontradiktorisuuden vaatimukset, koska menettely ei vaaranna valittajan vastapuolen puolustautumisoikeuksia missään tilanteessa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bobek* antoi ratkaisuehdotuksensa 29.7.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.12.2019 antamassaan tuomiossa, että Bryssel I -asetus ei ole esteenä jatkokäsittelylupamenettelylle.

19. Yhdistetyt asiat C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, *JR ja YC*, sekä asiat C-625/19 PPU, *XD* ja C-627/19 PPU, *ZB*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Neuvoston puitepäättös 2002/584/YOS eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja luovuttamismenettelystä – Eurooppalainen pidätysmääräys – Oikeusviranomaisen määritelmä – Tehokas oikeussuoja

Asian käsittely: Alankomaalaisen ja luxemburgilaisen tuomioistuimen unionin tuomioistuimelle esittämät ennakkoratkaisupyynnöt koskivat eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja luovuttamismenettelystä tehdyn puitepäättöksen tulkintaa. Ennakkoratkaisupyynnöt koskivat Ruotsissa, Belgiassa ja Ranskassa syyttäjän toimesta annettuja eurooppalaisia pidätysmääräyksiä, joista osa oli annettu syytetoimia varten ja osa vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Ennakkoratkaisupyynnöillä pyrittiin selvittämään, millä edellytyksillä järjestelmää,

jossa syyttäjä antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen eikä syyttäjän pidätysmääräyksen antamista koskevaan päätökseen ole mahdollista hakea muutosta, voidaan pitää puitepäätöksen mukaisena.

Suomi osallistui asioissa järjestettyyn yhteiseen suulliseen käsittelyyn 24.10.2019 ja katsoi, että etsityn henkilön tehokkaan oikeussuojan kannalta ei ole välttämätöntä, että syyttäjän eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevaan päätökseen on mahdollista hakea muutosta. Syytetoimia varten annettujen eurooppalaisten pidätysmääräysten osalta Suomi katsoi, että etsityn henkilön menettelyllisiä oikeuksia ja perusoikeuksia suojataan asianmukaisella tavalla esimerkiksi järjestelmällä, jossa tuomioistuin vangitsemisesta päättäessään arvioi vangitsemisen edellytyksiä, ja samalla eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellytyksiä, ja vangitsemispäätökseen kohdistuu tuomioistuinvalvonta. Suomi katsoi, ettei valitusmahdollisuus syyttäjän päätöksestä ole myöskään vapausrangaistuksen täytäntöönpanemiseksi annettujen eurooppalaisten pidätysmääräysten osalta välttämätön. Vapaudenmenetyksen suhteellisuutta on arvioitu jo taustalla olevassa rikostuomiossa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset: *Julkisasiamies Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 26.11.2019.

Tuomiot: *Unionin tuomioistuin* antoi tuomionsa asioissa 12.12.2019. Yhdistetyissä asioissa C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU tuomioistuin katsoi, että pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen käsitteen alaan kuuluvat jäsenvaltion syyttäjät, joiden tehtävänä on syytteen nostaminen ja jotka ovat esimiehensä johdon ja valvonnan alaisia, jos heidän asemansa takaa heille riippumattomuuden erityisesti suhteessa täytäntöönpanovaltaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen yhteydessä. Tehokasta oikeussuojaa tuomioistuimissa koskevat vaatimukset täyttyvät syytetoimenpiteitä varten annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen osalta, jos pidätysmääräyksen antamisedellytyksiin ja erityisesti sen oikeasuhteisuuden kohdistuu sen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tuomioistuinvalvonta kyseisessä jäsenvaltiossa. Asiassa C-625/19 PPU tuomioistuin katsoi, että tehokasta oikeussuojaa koskevat vaatimukset täyttyvät, jos syytetoimenpiteitä varten annettavan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisedellytyksiin, ja erityisesti sen oikeasuhteisuuden, kohdistuu sen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tuomioistuinvalvonta joko ennen sen antamista, samanaikaisesti sen antamisen kanssa tai myös myöhemmin. Asiassa C-627/19 PPU tuomioistuin katsoi, että puitepäätös ei ole esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa ei säädetä rangaistuksen täytäntöönpanoa varten annettavan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevaan syyttäjän päätökseen kohdistuvasta erillisestä oikeussuojakeinosta.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-371/18, *Sky e.a.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tavaramerkkiasetus (EU) 2017/1001 – Tavaramerkkidirektiivi (EU) 2015/2436 – EU tavaramerkin ja kansallisen tavaramerkin pätevyys – Tavaramerkkihakemuksessa mainittujen tavaroiden ja palvelujen eritelmien selkeys ja täsmällisyys – Vilpillinen mieli

Asian käsittely: Brittiläinen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön tavaramerkin loukkausta koskevaa kannetta käsitellessään. Asiassa on kyse siitä, ovatko kantajan rekisteröimät EU-tavaramerkit ja kansallinen tavaramerkki rekisteröity pätevästi unionin tavaramerkkilainsäädännön nojalla, kun tavaramerkkihakemuksissa mainittujen tavaroiden ja palvelujen eritelmät ovat hyvin yleisluonteisia ja kun kantajalla ei ollut aikomustakaan käyttää tavaramerkkejä kaikkia eritelmien kattamia tavaroita ja palveluja varten.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (10.9.2018), ettei jo rekisteröityjä tavaramerkkejä voida katsoa pätemättömiksi sen perusteella, että tavaramerkkien tavara- ja palveluluettelo mahdollisesti myöhemmin tavaramerkkien rekisteröinnin jälkeen katsotaan epäselväksi tai epätasälliseksi, sillä tällainen arviointi on suoritettava tavaramerkkien rekisteröintivaiheessa. Pelkästään sen, ettei hakijalla ollut hakemusta jättäessään aikomusta käyttää tavaramerkkiä kaikkia niitä tavaroita ja palveluja varten, joille tavaramerkin rekisteröintiä haettiin, ei voida yksinään katsoa osoittavan mitättömyyteen johtavaa vilpillistä mieltä, vaan asiaa on tarkasteltava kokonaisuutena.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Tanchev* katsoi 16.10.2019 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että rekisteröityä EU-tavaramerkkiä tai kansallista tavaramerkkiä ei voida julistaa kokonaan tai osittain mitättömäksi yksinomaan sillä perusteella, että jotkin tai kaikki tavaroiden ja palvelujen eritelmään sisältyvät ilmaisut eivät ole riittävän selviä ja täsmällisiä. Eritelmän epäselvyys ja epätäsmällisyys voidaan kuitenkin ottaa huomioon arvioitaessa tällaisen rekisteröinnin antaman suojan laajuutta. Tietyissä olosuhteissa rekisteröinnin hakeminen ilman aikomusta käyttää sitä eritelmässä mainittujen tavaroiden tai palvelujen yhteydessä voi olla vilpillisen mielen osatekijä, etenkin jos hakijan yksinomaisena tarkoituksena on estää kolmatta osapuolta pääsemästä markkinoille. Jos mitättömyysperuste koskee ainoastaan joitain tavaroita tai palveluja, tavaramerkki on julistettava mitättömäksi ainoastaan kyseisten tavaroiden tai palvelujen osalta.

2. Asia C-578/18, *Energiavirasto*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähkömarkkinadirektiivi 2009/72/EY – Jakeluverkonhaltijan kuluttaja-asiakas – Kansallisen sääntelyviranomaisen päätös – Asianosaisasema – Oikeus hakea muutosta

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden tekemä ennakkoratkaisupyynnö liittyy tilanteeseen, jossa sähkön jakeluverkonhaltijan kuluttaja-asiakas on tehnyt Energiavirastolle tutkintapyynnön jakeluverkonhaltijan käyttämistä laskutustavoista. Energiavirasto on tutkintapyynnön johdosta tutkinut jakeluverkonhaltijan laskutustapojen lainmukaisuuden. Ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena on selvittää, onko kuluttaja-asiakas katsottava sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 17 kohdassa tarkoitetuksi ”osapuoleksi”, jonka on voitava hakea muutosta Energiaviraston kyseisen valvontamenettelyn päätteeksi antamaan ratkaisuun. Lisäksi korkein hallinto-oikeus tiedustelee, voiko pääasian muutoksenhakijan kaltaisessa asemassa olevalla kuluttaja-asiakkaalla olla jollain muulla unionin oikeudesta seuraavalla perusteella oikeus osallistua asian käsittelyyn Energiavirastossa tai saada asiansa käsitellyksi kansallisessa tuomioistuimessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2018) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (19.6.2019), ettei kuluttaja-asiakas ole sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 17 kohdassa tarkoitettu osapuoli ja ettei unionin oikeudesta muutoinkaan seuraa, että pääasian muutoksenhakijan kaltaisessa asemassa olevalla kuluttaja-asiakkaalla olisi oikeus osallistua asian käsittelyyn Energiaviranomaisessa tai oikeutta saada asiaansa käsitellyksi kansallisessa tuomioistuimessa. Tehdessään tutkintapyynnön Energiavirastolle kuluttaja-asiakas toimii ainoastaan ilmiintajan roolissa eikä kuluttaja-asiakas ole asianosainen Energiaviraston kyseisen tutkintapyynnön perusteella käynnistämässä mahdollisessa valvontamenettelyssä. Kuluttaja-asiakas voi saattaa asiansa kuluttajaviranomaisten käsiteltäväksi ja tilanteesta riippuen myös nostaa kanteen yleisessä tuomioistuimessa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Tanchev* katsoi 24.10.2019 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 17 kohtaa on tulkittava siten, että pääasian olosuhteissa sähköverkkoyhtiön kuluttaja-asiakasta ei voida pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna osapuolena.

3. Asia C-454/18, *Baltic Cable*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähkökauppa-asetus (EY) N:o 714/2009 – Sähkömarkkinadirektiivi 2009/72/EY – Rajayhdysjohto – Siirtoverkonhaltija – Yhteenliitännän jakamisesta saatujen tulojen käyttö – Sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan pätevyys

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnö koskee sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohtaa, jossa säädetään, mihin tarkoitukseen yhteenliitännän (rajayhdysjohdon) jakamisesta saatavat tulot on käytettävä. Tuomioistuin kysyy ensinnä, onko yritys, joka ainoastaan operoi rajayhdysjohtoa, siirtoverkonhaltija. Toiseksi kysymykset koskevat sitä, voidaanko sallia, että yritys, joka ainoastaan operoi rajayhdysjohtoa, voisi käyttää yhteenliitännän jakamisesta saamia tuloja tuottoihin tai ainakin rajayhdysjohdon käyttöön ja ylläpitoon. Lopuksi tuomioistuin kysyy, onko kyseisen säännöksen soveltaminen yritykseen, joka ainoastaan operoi rajayhdysjohtoa, suhteellisuusperiaatteen vastaista ja onko kyseinen säännös sen vuoksi pätemätön.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.11.2018) ensinnä, että yritys, joka operoi ainoastaan rajayhdysjohtoa, on sähkömarkkinadirektiivissä tarkoitettu siirtoverkonhaltija. Toiseksi *Suomi* katsoi, että tällainen yritys

voi käyttää yhteenliittännän jakamisesta saamia tuloja käyttöön, ylläpitoon ja tuottoihin sääntelyviranomaisen päättämän enimmäismäärän puitteissa. Lopuksi Suomi katsoi, että asiassa ei ole tuotu esille seikkoja, jotka antaisivat aiheita epäillä sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan pätevyyttä.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Tanchev* katsoi 14.11.2019 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohta soveltuu tapauksiin, joissa yritys saa tuloa yhteenliittännän jakamisesta riippumatta siitä, onko kyseessä sähkömarkkinadirektiivissä tarkoitettu siirtoverkonhaltija. Yhteenliittännän jakamisesta saatavat tulot voidaan käyttää sen käytöstä ja ylläpidosta syntyneiden kustannusten kattamiseen ja kohtuulliseen voittoon, jonka tason kansallinen sääntelyviranomainen on hyväksynyt. Kuitenkin, jos kansallinen lainsäädäntö sisältää erilliset säädökset käytön ja ylläpidon kustannukset kattavan maksun suorittamisesta, ainoastaan siirtoverkonhaltija on velvollinen käyttämään jakamisesta saadut tulot ensisijaisesti yhteenliittämiskapasiteettia lisääviin verkkoinvestointeihin ja uusiin rajayhdysyhtiöihin. Asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella olisi aiheita epäillä sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan pätevyyttä.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Yhdistetyt asiat C-682/18 ja C-683/18, *Youtube ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tietoyhteiskuntadirektiivi 2001/29/EY – Tekijänoikeudella suojatun aineiston välittäminen – Tuomioistuinin määräys tekijänoikeutta loukkaavan sisällön poistamiseksi – Sähkökauppadirektiivi 2000/31/EY – Vastuuvapaussäännökset

Asian käsittely: Saksalaisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena on pääasiallisesti selvittää, onko internetissä toimivan videopalvelualustan tai nk. sharehosting-palvelun pelkkä ylläpito tietoyhteiskuntadirektiivissä tarkoitettua tekijänoikeudella suojattujen teosten välittämistä yleisön saataville. Lisäksi kyse on siitä, voivatko kyseisten palvelujen ylläpitäjät joka tapauksessa vedota sähkökauppadirektiivin 14 artiklan vastuuvapaussäännökseen, jonka mukaisesti palveluntarjoajat eivät voi olla vastuussa niiden palvelimille ladatusta (laittomasta) aineistoista. Edelleen kyse on siitä, millä edellytyksillä kansallinen tuomioistuin voi määrätä kyseiset palvelun tarjoajat estämään yleisön pääsyn sellaiseen tekijänoikeuksia loukkaavaan sisältöön, joka on ladattu niiden palveluihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.3.2019), että pääasioiden kaltaisten palvelujen ylläpito ei ole tekijänoikeudella suojatun aineiston välittämistä yleisölle ja että kyseisten palvelujen ylläpitäjät voivat vedota sähkökauppadirektiivin 14 artiklassa tarkoitettuihin vastuuvapaussäännöksiin. Kansallinen tuomioistuin voi määrätä palvelun ylläpitäjän poistamaan alustaltaan laittonta sisältöä vasta, kun sillä on tieto konkreettisesta laittomasta toiminnasta tai tiedoista ja kun palvelun tarjoaja ei ole viipymättä toiminut poistaakseen alustaltaan kyseistä laittonta sisältöä.

2. Asia C-746/18, *Prokuratuur*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – Euroopan unionin perusoikeuskirja 7 artikla (yksityiselämän suoja) ja 8 artikla (henkilötietojen suoja) – Viranomaisen oikeus tiedonsaantiin rikosasioissa – Puuttuminen perusoikeuksiin – Telepakkokeinot – Suhteellisuusperiaate

Asian käsittely: Virolaisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena on pääasiallisesti selvittää, onko sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohtaa tulkittava yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan kanssa siten, että rikosprosessissa viranomaisen oikeus saada tietoa rikoksesta epäillyn sähköisestä viestinnästä on rajoitettu vain vakavien rikosten selvittämiseen riippumatta ajanjaksoista, jolta tallennettuja tietoja on mahdollisuus saada tai riippumatta siitä, mitä eri tiedon lajeja tietopyyntö koskee. Kyseisessä kohdassa säädetään mahdollisuudesta direktiivin oikeuksien rajoittamiseen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä, oikeasuhtaisia ja asianmukaisia tiettyjen keskeisinä pidettyjen tavoitteiden kuten kansallisen turvallisuuden kannalta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.4.2019), että direktiivin 15 artiklan 1 kohta, kun sitä luetaan yhdessä perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan kanssa, on esteenä kansalliselle sääntelylle, joka mahdollistaa rikosprosessissa viranomaisen oikeuden saada tietoja syytetyn puheluiden ja viestien lähettämisestä, kestosta, tavasta, lähettäjän ja vastaanottajan henkilöllisyydestä sekä sijainneista sellaisten rikosten, jotka eivät asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan ole vakavia, ehkäisemiseksi, tutkimiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkinnan varmistamiseksi. Tässä yhteydessä merkitystä ei ole sillä, miltä ajalta ja missä laajuudessa kansallisilla viranomaisilla on mahdollisuus saada edellä mainittuja tietoja.

3. Asia C-772/18, *Yhtiö A*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Tavaramerkkidirektiivi 2008/95/EY – Tavaramerkin loukkaus – Elinkeinotoiminnassa käyttämisen käsite – Taloudellinen hyöty – Yksityinen henkilö

Asian käsittely: Suomen korkeimman oikeuden esittämässä ennakkoratkaisupyyntössä on kyse tavaramerkkidirektiivin tulkinnasta ja erityisesti siitä, onko väärennettyjen tavaroiden maahantuontiin ja varastointiin osallistunut yksityishenkilö syyllistynyt tavaramerkin loukkaamiseen. Pyyntö koskee kriteerejä, joiden nojalla arvioidaan, onko kyse tavaramerkkidirektiivissä tarkoitetusta elinkeinotoiminnasta. Lisäksi korkein oikeus kysyy, onko asiassa kyse tavaramerkkidirektiivissä tarkoitetusta maahantuonnista ja varastoinnista liikkeelle laskemista varten.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.5.2019), että arvioitaessa tavaramerkkidirektiivin tarkoittamalla tavalla sitä, onko kyse elinkeinotoiminnasta, merkitystä on toiminnasta saatavan hyödyn määrällä, toiminnan laajuudella ja toistuvuudella sekä muilla ominaispiirteillä. Kriteerin täytyminen edellyttää, että henkilö käyttää tavaramerkkiä omassa elinkeinotoiminnassaan. Ennakkoratkaisupyyntössä esitettyjen tosiseikkojen valossa asiassa näyttää olevan kyse tavaramerkkidirektiivissä tarkoitetusta maahantuonnista ja varastoinnista liikkeelle laskemista varten.

4. Asia C-787/18, *Sögarð Fastigheter*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Arvonlisäverotus – Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Kiinteistönluovutus – Verollisen käytön päättymisen – Vähennetyn veron oikaiseminen

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee arvonlisäveron vähennyksen oikaisemista kiinteistön luovutuksen yhteydessä. Kyse on sen henkilön määrittämisestä, joka on vastuussa arvonlisäveron vähennyksen oikaisemisesta tilanteessa, jossa kiinteistön myyjä ei ole oikaissut ostoihin sisältyvän veron vähennystä, koska ostajan on ollut tarkoitus käyttää kiinteistöä verolliseen toimintaan, mutta ostaja on myöhemmin myynyt kiinteistön edelleen toimijalle, joka ei enää käytä kiinteistöä verolliseen toimintaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (12.4.2019), että mikäli kiinteistön myyjä ei ole oikaissut ostoihin sisältyvän veron vähennystä, koska ostajan on tarkoitus käyttää kiinteistöä yksinomaan sellaisissa liiketoimissa, joiden osalta arvonlisävero saadaan vähentää, arvonlisäverodirektiivi ei ole esteenä sille, että ostaja velvoitetaan oikaisemaan vähennys oikaisukauden kuluessa myöhempänä ajankohtana, jona ostaja puolestaan luovuttaa kiinteistön taholle, jonka ei ole tarkoitus käyttää kiinteistöä tällaisissa liiketoimissa.

5. Asia C-832/18, *Finnair*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Lentomat kustajien oikeuksia koskeva asetus (EY) N:o 261/2004 – Lennon peruuttaminen – Vakiokorvaus – Tekninen vika – Poikkeuksellinen olosuhde

Asian käsittely: Helsingin hovioikeuden tekemä ennakkoratkaisupyyntö liittyy tilanteeseen, jossa lentomat kustajien aikataulunmukainen lento oli peruutettu ja matkustajat oli siirretty uudelle lennolle. Uusi lento, jolle matkustajat siirrettiin, viivästyi aikataulunmukaisesta lähtöajastaan koneessa ilmenneen teknisen vian vuoksi. Viivästymisen vuoksi matkustajat saapuivat lopulliseen määräpaikkaansa yli kolme tuntia aikataulunmukaista saa-

pumisaikaa myöhemmin. Tekninen vika johtui siitä, että eräessä koneen osassa oli piilevä suunnittelu- tai valmistusvirhe, josta lentoliikenteenharjoittaja oli tietoinen. Helsingin hovioikeus pyrki ennakkoratkaisupyynnöllään selvittämään, onko kyseisillä lentomatikustajilla oikeus lentomatikustajien oikeuksia koskevassa asetuksessa vahvistettuun vakiokorvaukseen myös jälkimmäisen lennon viivästymisen osalta. Matikustajat ovat saaneet vakiokorvauksen ensimmäisen lennon peruutuksen osalta. Lisäksi kysymys on siitä, voiko lentoliikenteen harjoittaja vedota asiassa poikkeuksellisen olosuhteen olemassaoloon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.4.2019), että pääasian kaltaisissa olosuhteissa lentomatikustajalla on oikeus korvaukseen molempien lentojen osalta. Pääasian kaltaisissa olosuhteissa lentoliikenteen harjoittaja ei myöskään voi vedota poikkeuksellisen olosuhteen olemassaoloon, sillä lentokoneen vioittuminen lentoliikenteen harjoittajan tiedossa olevan suunnittelu- tai valmistusvirheen takia on lentoliikenteen harjoittajan tosiasiallisesti hallittavissa eikä sen ilmeneminen näin ollen ole lentomatikustajien oikeuksia koskevassa asetuksessa tarkoitettu poikkeuksellinen olosuhde. Toissijaisesti *Suomi* katsoi, että mikäli pääasiassa katsottaisiin lennon pitkäaikaisen viivästymisen johtuneen poikkeuksellisista olosuhteista, on lentoliikenteen harjoittajan vielä osoitettava, että se on hyödyntänyt kaiken käytettävissään olevan henkilökunnan ja kaluston sekä taloudelliset keinot välttääkseen sen, että ohjainservon vikaantuminen johtaa lennon pitkäaikaiseen viivästymiseen.

6. Asia C-30/19, *Braathens Regional Aviation*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Syrjintädirektiivi 2000/43/EY – Seuraamukset – Korvaus – Oikeudenkäyntimenettely

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö liittyy oikeudenkäyntiin, jossa lentokoneen matikustaja vaatii lentoyhtiöltä Ruotsin yhdenvertaisuuslain mukaista korvausta lentoyhtiön häneen kohdistaman syrjinnän vuoksi. Yhtiö on oikeudenkäynnissä myöntänyt korvausvaatimuksen oikeaksi ja todennut samalla, ettei se tunnusta menetelleensä syrjivästi. Ennakkoratkaisupyynnöllä tiedustellaan, edellyttääkö syrjintädirektiivin 15 artikla, että esillä olevan kaltaisissa oikeudenkäynneissä tutkitaan asianosaisen vaatimuksesta aina se, onko syrjintää tapahtunut, vai voiko kansallinen tuomioistuin ratkaista asian vastaajan myöntämisen perusteella. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee säätää säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistaa, että niitä sovelletaan. Tällainen seuraamus on esimerkiksi uhrille maksettava korvaus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.5.2019), että direktiivin 15 artikla ei edellytä sitä, että esillä olevan kaltaista korvausta koskevassa oikeudenkäynnissä olisi kantajan vaatimuksesta aina tutkittava, onko syrjintää tapahtunut huolimatta siitä, että vastaaja on myöntänyt kanteen. Siltä varalta, että syrjintädirektiivin katsottaisiin edellyttävän, että jäsenvaltioiden seuraamusjärjestelmiin tulee sisältyä mahdollisuus siihen, että tuomioistuin arvioi syrjintäväitteen todenperäisyyden, *Suomi* katsoi, että jäsenvaltiot voivat varmistaa tämän mahdollisuuden myös muulla tavoin kuin yksityisoikeudellista korvausta koskevan menettelyn yhteydessä.

7. Yhdistetyt asiat C-807/18 ja C-39/19, *Telenor Magyarország ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetus (EU) 2015/2120 – Avoimen internetyhteyden turvaaminen – Kielletyn liikenteenhallinta-toimenpiteen arviointi – Yhdenvertainen kohtelu

Asian käsittely: Unkarilaisen tuomioistuimen esittämät kaksi ennakkoratkaisupyyntöä koskevat televiestintäpalveluntarjoajan loppukäyttäjille tarjoamia tietoliikennepaketteja, joilla loppukäyttäjä saa käyttää tiettyjä sovelluksia rajoituksetta ja saa lisäksi käyttöönsä tietyn datamäärän, jonka ylittyessä muun sisällön käytöstä aiheutuu lisämaksuja ja tietoliikennettä rajoitetaan. Kansallinen viestintäviranomaisen on katsonut tietoliikennepaketit sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen 3 artiklan 3 kohdan vastaisiksi liikenteenhallintatoimenpiteiksi. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko asiaa arvioitava asetuksen avoimen internetyhteyden turvaamista koskevan 3 artiklan 3 kohdan perusteella, voivatko palveluntarjoajan liikenteenhallintatoimenpiteet olla sallittuja sopimusvapauden perusteella ja edellyttääkö 3 artiklan rikkomisen toteaminen aina sääntelyviranomaisen markkina- ja muiden vaikutusten arviointia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.5.2019), että tapauksessa kyseessä olevan kaltaisiin sopimuskäytäntöihin kuuluvia liikenteenhallintatoimia tulee arvioida asetuksen 3 artiklan 3 kohdan perusteella. Kohdan säännöksistä ei ole mahdollista poiketa operaattorin ja loppukäyttäjän välisellä sopimuksella. Kohdan rikkomisen toteaminen ei edellytä toimenpiteen markkina- ja muiden vaikutusten arviointia.

8. Asia C-336/19, *Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä annettu asetukset (EY) 1099/2009 (lopetusasetus) –Tainnuttamatta teurastamisen kieltä – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklan 1 kohta (uskonnonvapaus) ja 52 artiklan 1 kohta (perusoikeuksien rajoittaminen)

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka liittyy lopetusasetuksessa olevaan säännökseen, jonka mukaan tainnuttamatta tapahtuvaa teurastusta koskevaa kieltä ei sovelleta teurastettaessa eläimiä uskonnollisten rituaalien määrittämiä erityismenetelmiä käyttäen. Flanderin hallintoalue on vahvistanut asetuksen, jossa säädetään periaatteellisesta kiellosta teurastaa selkärangkaisia eläimiä ilman tainnutusta myös tapauksissa, joissa teurastus tapahtuu uskonnollisen rituaalin puitteissa. Ennakkoratkaisupyyntö esittänyt tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, voidaanko lopetusasetuksessa jäsenvaltioille annettua mahdollisuutta säätää eläinten laajemmasta suojelusta tulkita siten, että jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön Flanderin asetukseen sisältyvän säännöksen kaltaisen yleisen kiellon teurastaa tainnuttamattomia eläimiä. Lisäksi tuomioistuin haluaa selvittää, onko tällaisen yleiskiellon säätäminen lopetusasetuksen perusteella Euroopan unionin perusoikeuskirjassa taatun uskonnon vapauden vastaista. Tuomioistuin tiedustelee myös, johtaako lopetusasetus tällöin perusteettomaan syrjintään, koska jäsenvaltiot voivat rajoittaa uskonnollisia teurastuksia koskevaa poikkeusta sallien samalla eläinten tainnuttamatta teurastuksen metsästyksen, kalastuksen ja kulttuuri- tai urheilutapahtumien yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.8.2019), että jäsenvaltiot voivat ottaa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi käyttöön sääntöjä, jotka kieltävät tainnuttamattomien eläinten teurastamisen myös uskonnollisten rituaalien puitteissa tehtävissä teurastuksissa. Vaikka tämänkaltaisella kiellolla puututaankin uskonnon vapautteen, ei kieltä riko perusoikeuskirjaa. Kieltä täyttää perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset perusoikeuden rajoittamiselle, koska sillä kunnioitetaan uskonnonvapautta koskevan oikeuden keskeistä sisältöä ja se täyttää suhteellisuuden vaatimuksen.

9. Asia C-328/19, *Porin kaupunki*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Hankintadirektiivi 2004/18/EY — Vastuukuntamalli — Julkinen hankinta — Sidosyksikköhankinta

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee kuntien yhteistoiminta-alueella vastuukuntamallilla toteutettua sosiaali- ja terveyspalveluihin kuuluvaa kuljetusten hankintaa. Korkein hallinto-oikeus tiedustelee, täyttääkö kuntien yhteistoimintasopimuksen mukainen vastuukuntamalli hankintadirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäävän toimivallan siirron tai kilpailuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävän horisontaalisen yhteistyön edellytykset. Lisäksi korkein hallinto-oikeus tiedustelee, voiko palveluita tällöin hankkia kilpailuttamatta toimivallan siirron saaneen vastuukunnan sidosyksiköltä tai horisontaalisen yhteistyön tapauksessa yhden yhteistyössä mukana olevan kunnan sidosyksiköltä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.8.2019), että asiassa esillä olevan kaltaisen kuntien yhteistoimintasopimuksen mukainen vastuukuntamalli ei kuulu hankintalainsäädännön soveltamisalaan. *Suomi* katsoi myös, että mikäli yhteistoimintasopimuksen mukainen vastuukuntamallin katsotaan täyttävän toimivallan siirron edellytykset, julkisia hankintoja koskevat säännöt eivät estä sitä, että vastuukunta hankkii omalta sidosyksiköltään kilpailuttamatta palveluita myös siltä osin kuin palvelujen hankkiminen ilman vastuukuntarakennetta olisi kuulunut toimivallan siirtäneille kunnille niiden omana tehtävänä.

10. Asia C-360/19, *Crown van Gelder*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sähkömarkkina-direktiivi 2009/72/EY – Sähkön loppukäyttäjä – Asian-osaisasema – Oikeus valituksen tekemiseen kansalliselle sääntelyviranomaiselle

Asian käsittely: Alankomaalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö liittyy tilanteeseen, jossa Alankomaissa on aiheutunut laaja sähkökatkos siirtoverkonhaltijan kytkinaseman häiriön takia. Sähkön loppukäyttäjä on tehnyt kansalliselle sääntelyviranomaiselle riidanratkaisuhakemuksen ja vaatinut tätä toteamaan, että siirtoverkonhaltija ei ole toteuttanut kaikkia kohtuullisia toimenpiteitä sähkön siirtopalvelun häiriöiden estämiseksi. Asiassa on kyse siitä, onko sähkön loppukäyttäjä, jolla ei ole minkäänlaista suoraa suhdetta siirtoverkonhaltijaan, katsottava sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 11 kohdassa tarkoitetuksi osapuoleksi, jonka on voitava tehdä valitus kansalliselle sääntelyviranomaiselle siirtoverkonhaltijasta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.8.2019), ettei sähkön loppukäyttäjää ole pidettävä sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 11 kohdassa tarkoitettuna osapuolena. Direktiivin 37 artikla sisältää säännökset sääntelyviranomaisen tehtävistä ja toimivaltuuksista liittyen sähköalalla toimivien yritysten valvontaan ja sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseen. Tarkoituksena ei selvästikään ole ollut antaa sääntelyviranomaiselle sähkön loppukäyttäjien suojaamista koskevia tehtäviä koskien valitusten käsittelyä tai riitojenratkaisua. Direktiivin säännöksissä viitataan 37 artiklan 11 kohdassa tarkoitettuun menettelyyn nimenomaan niiden päätösten osalta, joita sääntelyviranomaisen tekee riitojenratkaisuviranomaisena siirto- tai jakeluverkon haltijaa koskevista valituksista.

11. Asia C-403/19, *Société Générale*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: SEUT 63 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Välitön verotus – Osinkotulosta toisessa jäsenvaltiossa maksetun lähdeveron hyvittäminen – Kahdenkertaisen verotuksen poistaminen verosopimuksilla – Hyvitysmenetelmä

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, onko pääomien vapaata liikkuvuutta koskeva periaate esteenä sille, että jäsenvaltio poistaa kahdenkertaisen verotuksen verosopimuksen nojalla siten, että toisessa jäsenvaltiossa osingoista maksettu lähdevero hyvitetään vain siihen määrään asti, jonka ensin mainittu jäsenvaltio saisi kantamalla kyseisistä osingoista yhteisövero.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (10.9.2019), että SEUT 63 artikla ei ole esteenä kyseisen kaltaiselle lainsäädännölle. *Suomi* totesi, ettei asiassa ole ilmennyt, että se määrä, joka toisesta valtiosta peräisin olevasta osingosta maksetusta lähdeverosta hyvitetään, laskettaisiin eri tavalla kuin asuinvaltiosta peräisin olevasta osingosta maksettavan veron määrä. Lisäksi verotuksen neutraliteetin toteutuminen samaan aikaan sekä asuinvaltiossa että lähdevaltiossa edellyttäisi, että molemmissa olisi sama verokanta ja yhtäläinen veropohja. Unionin oikeus ei velvoita jäsenvaltioita vapauttamaan verovelvollista kaikista niistä epäedullisista seurauksista, joita hänelle voi veronmaksuvelvollisuuden kannalta aiheutua siitä, että hän on saanut tuloja eri valtioista.

12. Asia C-437/19, *État du Grand-duché de Luxembourg*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Virka-apudirektiivi 2011/16/EU – Pyyntöön perustuva verotietojen vaihto – Tunnistamisvaatimukset – Ennalta arvioiden olennaiset tiedot – Verovelvollisten ryhmä

Asian käsittely: Luxemburgilaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee ensinnä sitä, onko virka-apudirektiiviä ja siinä säädettyä pyydettyjen tietojen ennalta arvioidun olennaisuuden vaatimusta tulkittava siten, että tietopyynnön ja pyynnön vastaanottavan viranomaisen antaman tietojenantamismääräyksen laillisuuden edellytyksenä on se, että tutkinnan kohteena olevat verovelvolliset yksilöidään nimellä (tai vastaavalla tavalla), vai ovatko vastaanottavat viranomaiset direktiivin mukaan velvollisia noudattamaan tietopyyntöä, jossa pyydetään tietoa siitä, keitä ovat tietyn yhtiön osakkeenomistajat ja taloudelliset edunsaajat. Kysymys on toiseksi siitä, millaisia lähempiä tietoja tietopyynnössä olisi tällaisessa tapauksessa annettava.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.9.2019), että virka-apudirektiivin säännökset eivät edellytä tutkinnan kohteena olevan verovelvollisen yksilöimistä nimellä. Tietojenvaihtopyynnön tulee kuitenkin sisältää tiedot, jotka ovat riittäviä pyynnön kohteena olevan verovelvollisen tunnistamiseksi. *Suomi* katsoi, että ennalta arvioidun olennaisuuden vaatimus täyttyy esillä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tietoja on pyydetty nimetyn yhtiön osakkeenomistajista, kun tietoja pyytävä viranomaisena on ilmoittanut suorittavansa tutkintaa kyseisestä yhtiöstä sekä toisesta kyseisen yhtiön välillisesti omistamasta yhtiöstä liittyen yhtiöiden valtiossa omistamiin kiinteistöihin ja että kyseisen valtion lainsäädännön mukaan valtiossa sijaitsevia kiinteistöjä suoraan tai välillisesti omistavien luonnollisten henkilöiden on ilmoitettava niistä saadut tulot.

13. Asia C-450/19, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 101 artikla (yritysten kilpailua vääristävä yhteistyö) – Kilpailurikkomuksen keston määräytyminen – Urakkasopimus – Seuraamusmaksuesityksen vanhentuminen

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus tiedusteleo unionin tuomioistuimelta pääasiallisesti sitä, mihin ajankohtaan saakka SEUT 101 artiklassa kielletyn, yhdeksi yhtenäiseksi rikkomukseksi lukeutuvan kilpailijoiden välisen tarjouskartellin voidaan katsoa kestäneen tilanteessa, jossa kartellin osapuoli on solminut kartellissa sovittuihin ehtoihin perustuvan urakkasopimuksen kartellin ulkopuolisen tahon kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.10.2019), että kilpailurikkomus kestää siitä aiheutuneiden taloudellisten vaikutusten vuoksi koko sen ajanjakson, jolloin urakkasopimuksen mukaisia sopimusvelvoitteita täytetään tai urakasta on maksettu urakkasopimuksen osapuolille maksusuorituksia, eli siihen saakka, kunnes viimeinen urakan maksuerä on maksettu, tai vähintään siihen saakka, kunnes kyseinen urakka on valmistunut.

14. Asia C-480/19, Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 63 ja 65 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) — Sijoitusrahastodirektiivi 2009/65/EY — Ulkomaisesta sijoitusrahastosta saadun tulon verottaminen — SICAV-yhtiö

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee ulkomaiselta sijoitusrahastolta saatavan tulon verottamista Suomessa. Korkein hallinto-oikeus tiedusteleo, ovatko pääomien vapaata liikkuvuutta koskevat perussopimuksen määräykset esteenä tulkinnalle, jonka mukaan Suomessa asuvan luonnollisen henkilön toisessa unionin jäsenvaltiossa asuvalta sijoitusrahastodirektiivin mukaiselta sijoitusyhtiömuotoiselta rahastolta (yhteissijoitusyrittäjä) saamaa tuloa ei tuloverotuksessa rinnasteta saman direktiivin mukaiselta sopimusperusteiselta rahastolta saatuun tuloon sen tähden, ettei toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteissijoitusyrittäjän oikeudellinen muoto vastaa kansallista sijoitusrahaston oikeudellista rakennetta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.10.2019), että SEUT 63 ja 65 artikla eivät ole esteenä mainitulle tulkinnalle. *Suomi* toi esille, ettei sijoitusrahastodirektiivillä ole tarkoitettu vaikuttaa verotukseen eikä siitä, että eri muotoiset rahastot ovat sijoitusrahastodirektiivin mukaisia rahastoja, seuraa, että niistä saatuja tuloja tulisi kohdella verotuksessa samalla tavoin.

15. Asia C-580/19, Stadt Offenbach am Main

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Työajan ja lepoajan määrittäminen – Päivystys- tai varallaoloaika – Työaikadirektiivi 2003/88/EY

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa se tiedusteleo, tuleeko päivystysaika, jota ei ole vietettävä työnantajan määrittämässä paikassa, mutta jonka aikana työntekijällä on velvollisuus siirtyä kahdenkymmenen minuutin kuluessa hälytysajoneuvolla työvaatetuksessa sen kaupungin rajalle, jossa hänen työpaikkansa sijaitsee, pitää työaikadirektiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna työaikana. Mainitun säännöksen mukaan työaikana pidetään ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä, on työnantajan käytettävissä ja suorittaa toimintaansa tai tehtäviään kansallisen lainsäädännön

ja/tai käytännön mukaisesti. Lisäksi tuomioistuin tiedustelee, tuleeko työajan käsitettä määriteltäessä ottaa huomioon myös se, onko päivystysaikana odotettavissa työtehtäviä säännöllisesti ja missä määrin niitä on odotettavissa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.11.2019), että työaikadirektiivin 2 artiklaa on tulkittava siten, että ennakkoratkaisupyyntöä kuvattua päivystysaikaa ei ole pidettävä työaikana, kun työnantaja ei ole määrittänyt tiettyä paikkaa, jossa työntekijän on oleskeltava. Lisäksi *Suomi* katsoi, että työajan käsitettä määriteltäessä voidaan ottaa huomioon myös se, onko päivystysaikana odotettavissa säännöllisesti työtehtäviä ja missä määrin.

16. Asia C-585/19, *Academia de Studii Economice din București*

Ennakkoratkaisupyyntöä kohde: Työajan määritelmä – Useat työsopimukset – Päivittäinen lepoaika – Viikoittainen enimmäistyöaika – Työaikadirektiivi 2003/88/EY

Asian käsittely: Romanianlainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä, jossa se tiedustelee, tarkoitetaanko työaikadirektiivissä olevalla työajan määritelmällä ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä yhden työsopimuksen perusteella vai kattaako direktiivin tarkoittama työajan määritelmä kaiken työntekijän tekemän työn eri työsopimusten perusteella. Toiseksi tuomioistuin tiedustelee, tuleeko työaikadirektiivin vaatimuksia päivittäisestä lepoajasta ja viikoittaisesta enimmäistyöajasta tulkita siten, että ne koskevat yksittäistä työsopimusta vai kaikkia työntekijän saman työnantajan tai eri työnantajien kanssa tehtyjä sopimuksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.12.2019), että työaikadirektiiviä on tulkittava siten, että työajan käsitteellä tarkoitetaan ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä, on työnantajan käytettävissä ja suorittaa toimintaansa tai tehtäviään yhden tai useamman työsopimuksen perusteella saman työnantajan lukuun. Edelleen *Suomi* katsoi, että direktiivissä asetettuja vaatimuksia päivittäisestä lepoajasta ja viikoittaisesta enimmäistyöajasta on tulkittava siten, että niissä asetetaan rajoituksia, jotka koskevat kaikkia saman työnantajan kanssa tehtyjä sopimuksia.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan.

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuuden. Kanteen nostamista edeltävät aina komission jäsenvaltiolle antamat virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-217/19, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Lintudirektiivi 2009/147/EY – Haahkakoiraiden kevätmetsästys Ahvenmaan maakunnassa

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan, että myöntämällä toistuvasti lupia haahkakoiraiden kevätmetsästyksen Ahvenanmaan maakunnassa vuodesta 2011 Suomi on jättänyt täyttämättä lintudirektiivin mukaiset velvollisuutensa. Valtioneuvoston ja maakunnan hallituksen välillä on sovittu, että maakunnalle tarjotaan mahdollisuus itsenäisesti puolustaa kyseistä järjestelmää EU-tuomioistuimessa sekä mahdollisuus käyttää haluaomaansa oikeudenkäyntiasiamiestä EU-tuomioistuimessa. Ulkoministeri Timo Soini valtuutti 26.3.2019 asianajaja Michael Bouckaertin (asianajotoimisto Stibbe, Bryssel) maakunnan hallituksen nimeämänä asiamiehenä toimimaan Suomen hallituksen asiamiehenä tässä asiassa.

Suomi kiisti vastineessaan (23.5.2019) komission väitteet. Vastineessa kiistettiin komission väite siitä, ettei haahkakoiraita voida metsästä kestäväällä tavalla. Kannan vähentymisestä huolimatta metsästys on edelleen mahdollista sallia rajoitetusti, mitä tieteelliset tosiseikat tukevat. Vastineessa kiistettiin myös komission väite, jonka mukaan lintujen ”pieni määrä” on määritetty virheellisesti sekä tuotiin esiin tosiseikat, joihin Ahvenanmaan laskentamalli ”pienestä määrästä” perustuu.

2.3 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Jaksossa 2.3.1 käsitellään ne asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio ja jaksossa 2.3.2 ne asiat, joissa Suomi on tehnyt kirjallisia tai suullisia huomautuksia kertomuskaudella. Kertomuskaudella ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksia sellaisissa asioissa, joissa Suomi esiintyy väliintulijana.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.3.1 Tuomiot ja määräykset

1. Asia T-837/16, *Ruotsi vastaan komissio*

Kanteen kohde: REACH-asetus (EY) N:o 1907/2006 – Lyijysulfaattikromaatti, keltainen, ja lyijykromaattimolybdaattisulfaatti, punainen – Lupa tietyille käyttötarkoituksille – Komission päätöksen kumoaminen

Asian käsittely: Ruotsi nosti kanteen, jolla se vaatii unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission 7.9.2016 tekemän täytäntöönpanopäätöksen, jolla komissio myönsi luvan lyijysulfaattikromaatin, keltainen, ja lyijykromaattimolybdaattisulfaatin, punainen, tietyille käyttötarkoituksille. Ruotsi katsoi, että luvan myöntäminen oli vastoin REACH-asetuksen tavoitetta, jonka mukaan erityistä huolta aiheuttavat aineet tulee korvata asetteittain vaihtoehtoisilla aineilla tai tekniikoilla, jos nämä ovat taloudellisesti ja teknisesti toteuttamiskelpoisia.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (5.10.2017) ja asian suullisessa käsittelyssä (27.9.2018) Ruotsia ja katsoi, että luvan myöntämisedellytykset eivät olleet täyttyneet, minkä vuoksi komission päätös on kumottava. Kyseessä olevien aineiden käyttö on lähtökohtaisesti kielletty eikä hakija ollut näyttänyt lyijykromaattien käytön olevan välttämätöntä haettujen käyttötarkoitusten osalta. Sen vuoksi komission olisi tullut käytettävissä olevien tietojen pohjalta hylätä hakemus.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* hyväksyi kanteen 7.3.2019 antamallaan tuomiolla ja kumosi komission täytäntöönpanopäätöksen. Komissio on valittanut tuomiosta unionin tuomioistuimeen (ks. jäljempänä 2.3.2 jakson 3 kohta).

2. Asia T-229/17, *Saksa vastaan komissio*

Kanteen kohde: Rakennustuoteasetus (EU) N:o 305/2011 – Komission päätös koskien harmonisoitujen tuotestandardien EN 14342:2013 ja EN 14904:2006 julkaisemista – Jäsenvaltioilta evätty oikeus säätää siitä, mistä standardissa ei mainita – Komission päätöksen kumoaminen

Asian käsittely: Saksa nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, jolla se vaatii kumoamaan komission päätökset kahden harmonisoidun tuotestandardin julkaisemisesta EU:n virallisessa lehdessä. Kyseiset tuotestandardit eivät sisällä suoritustason arviointia sisäilmaan haihtuvien orgaanisten yhdisteiden osalta. Saksa katsoi, että komission päätöksestä johtuva kieltä, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät voi asettaa min-käänlaisia vaatimuksia näiden yhdisteiden osalta, vaarantaa rakennuskohteen terveellisyyttä ja käyttöturvallisuutta koskevien tavoitteiden saavuttamisen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (13.10.2017) ja asian suullisessa käsittelyssä (18.9.2018) Saksaa ja katsoi, että jos harmonisoitu tuotestandardi ei kata sellaisen ominaisuuden arviointikriteerejä, joka on välttämätön rakennuskohteen perusvaatimusten täyttämiseksi, jäsenvaltion tulee voida soveltaa kansallisesti määriteltyä testimetelmää ja vaatimuksia.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* hylkäsi kanteen 10.4.2019 antamallaan tuomiolla. Saksa on valittanut tuomiosta unionin tuomioistuimeen (ks. jäljempänä 2.3.2 jakson 6 kohta)

2.3.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-761/18 P, *Leino-Sandberg v. parlamentti*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen määräys asiassa T-421/17, *Leino-Sandberg v. parlamentti* – Asiakirjajulkisuus – Asetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjan julkaiseminen kanteen nostamisen jälkeen – Oikeus-suojan tarpeen säilyminen

Asian käsittely: *Leino-Sandberg* on tehnyt valituksen unionin yleisen tuomioistuimen antamasta määräyksestä asiassa T-421/17, *Leino-Sandberg v. parlamentti*. Asiassa oli kyse Euroopan parlamentin tekemän päätöksen julkisuudesta. Unionin yleisen tuomioistuimen määräyksen mukaan asiassa ei enää ollut aihetta lausunnon antamiseen, kun henkilö, jolle parlamentin päätös oli osoitettu, oli tuonut päätöksen julkisuuteen. *Leino-Sandberg* vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan määräyksen ja palauttamaan asian unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (27.6.2019) *Leino-Sandbergin* vaatimusta määräyksen kumoamisesta ja asian palauttamista unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. *Suomi* katsoi, että asiakirjan lataaminen verkkoon kolmannen henkilön toimesta ei vastaa sitä, että toimielin luovuttaa asiakirjan yleisön tutustuttavaksi avoimuusasetuksen mukaisen pyynnön perusteella ja lisäksi valittajalla on säilynyt joka tapauksessa asiassa intressi saada tuomioistuimen ratkaisu.

2. Asia C-813/18 P, *Deza, a.s. v. komissio*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio asiassa T-400/17, *Deza vastaan komissio* – Aineiden ja seosten luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta annettu asetus (EY) N:o 1272/2008 – Antrakini – Luokitus syöpää aiheuttavaksi aineeksi vaarakategoriaan 1B – Komission päätöksen kumoaminen

Asian käsittely: *Deza* on tehnyt valituksen unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta asiassa T-400/17, *Deza vastaan komissio*, jolla yleinen tuomioistuin hylkäsi *Dezan* nostaman kanteen, jossa vaadittiin kumoamaan komission antama asetus (EU) N:o 2017/776 siltä osin kuin siinä luokitellaan antrakini syöpävaarallisten aineiden kategoriaan 1B. Komission riidanalainen asetus koski aineiden ja seosten luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta annetun asetuksen mukaista luokitusta. *Deza* katsoo valituksessaan, että komission päätöksen perusteena olevassa tutkimuksessa käytetty antrakini sisälsi epäpuhtauksia, joita valittajan itsensä käyttämässä antrakininissa ei ole, ja että tutkimus on muutoinkin ollut epäluotettava.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa tukien komissiota, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. *Suomi* vaati vastineessaan (18.3.2019) ensinnä, että valitusta ei tule ottaa tutkittavaksi muun muassa siksi, että valitus koskee yhtäältä tosiasioiden arviointia, jota ei voida saattaa valituksella unionin tuomioistuimen tutkittavaksi. Toissijaisesti *Suomi* vaati valituksen hylkäämistä perusteettomana. Luokittelu on tehty asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti eikä valittaja ole osoittanut, että luokittelun perustana oleva tieteellinen tutkimus ei olisi luotettava.

3. Asia C-389/19 P, Euroopan komissio vastaan Ruotsi

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen antama tuomio asiassa T-837/16, *Ruotsi vastaan komissio* – REACH-asetus (EY) N:o 1907/2006 – Komission päätöksen kumoaminen – Lupa lyijykromaattien käyttöön – Eri-tyistä huolta aiheuttavat aineet – Korvattavuus

Asian käsittely: Komissio on tehnyt valituksen unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta asiassa T-837/16, *Ruotsi vastaan komissio*, jolla yleinen tuomioistuin hyväksyi Ruotsin nostaman kanteen ja kumosi komission tekemän täytäntöönpanopäätöksen (ks. edellä 2.3.1 jakson 1 kohta). Kumotussa päätöksessä komissio oli myöntänyt luvan lyijysulfaattikromaatin, keltainen, ja lyijykromaattimolybdaattisulfaatin, punainen, useille käyttötarkoituksille. Komissio katsoo valituksessaan, että hakija on osoittanut, että lyijykromaateille ei ole taloudellisesti ja teknisesti korvaavia vaihtoehtoja, ja että komissio on riidanalaisessa päätöksessään rajoittanut käyttöluvan vain välttämättömiin tarkoituksiin. Lisäksi yleinen tuomioistuin arvioi väärin komissiolle kuuluvaa harkintavaltaa.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi vaati vastineessaan (6.8.2019) valituksen hylkäämistä perusteettomana. Suomi katsoi, että riidanalaisessa päätöksessä myönnettiin lupia sellaisiin käyttötarkoituksiin, joiden osalta voitiin selvästi käyttää korvaavia vaihtoehtoja, vaikka värin intensiteetti ei olisikaan täysin sama kuin lyijykromaatteja sisältävillä malleilla. Komission olisi tullut sen vuoksi näytön puuttuessa jättää lupa myöntämättä eikä jättää käyttötarkoitusten välttämättömyyden arviointia aineen loppukäyttäjien harkinnan varaan.

Unionin tuomioistuin on 21.11.2019 antamallaan välitoimia koskevalla määräyksellä kieltänyt unionin yleisen tuomioistuimen tuomion T-837/16 täytäntöönpanon kunnes unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa komission valituksen johdosta.

4. Asiat C-597/18 P, Neuvosto vastaan *Chrysostomides ym.*, ja C-598/18 P, Neuvosto vastaan *Bourdouvali ym.* (yhdistetty seuraavassa kohdassa 5. käsiteltävien asioiden C-603/18 P ja C-604/18 P kanssa)

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asioissa T-680/13 ja T-786/14 antamat tuomiot – Neuvoston päätös Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestäväen kasvun palauttamiseksi 2013/236/EU – Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestely – Tallettajien ja osakkeenomistajien kärsimät tappiot – Euroopan unionin vahingonkorvausvastuu – Euroryhmä

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 13.7.2018 antamallaan tuomioilla *Chrysostomidesin*, *Bourdouvalin ym.* vahingonkorvausvaatimukset, jotka oli nostettu neuvostoa, komissiota, Euroopan keskuspankkia, euroryhmää ja Euroopan unionia vastaan. Kantajat vaativat vahingonkorvausta sillä perusteella, että kyseiset elimet olisivat vastuussa kantajien kärsimistä taloudellisista tappioista, jotka aiheutuivat Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestelystä vuonna 2013. Vaikka kanteet hylättiin, neuvosto teki tuomioista valituksen siltä osin kuin yleinen tuomioistuin otti kanteet tutkittavakseen euroryhmän osalta. Tältä osin kyse on pääasiallisesti siitä, voidaanko euroryhmää pitää unionin vahingonkorvausvastuuta koskevassa SEUT 340 artiklassa tarkoitettuna unionin toimielimenä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (1.4.2019) neuvostoa ja vaati valitusten hyväksymistä. Suomi katsoi, että euroryhmä ei ole perussopimuksilla perustettu toimielin, elin, laitos tai virasto, jonka toimet voisivat perustaa SEUT 340 artiklassa tarkoitettuna unionin sopimuksen ulkopuolisen vahingonkorvausvastuun. Vaikka euroryhmän asema tunnustetaan perussopimuksissa, siinä on kysymys niiden jäsenvaltioiden ministereiden välisestä kokouksesta, joiden rahayksikkö on euro. Euroryhmän toimissa on siten kysymys näiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien toteuttamista toimista.

5. Asiat C-603/18 P, *K. Chrysostomides & Co. ym. vastaan neuvosto*, ja C-604/18 P, *Bourdouvali ym. vastaan neuvosto* (yhdistetty edellisessä kohdassa 4. käsiteltävien asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P kanssa)

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asioissa T-680/13 ja T-786/14 antamat tuomiot – Neuvoston päätös Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestäväen kasvun palauttamiseksi

2013/236/EU – Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestely – Tallettajien ja osakkeenomistajien kärsimät tappiot – Euroopan unionin vahingonkorvausvastuu – Euroryhmä

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 13.7.2018 antamallaan tuomioilla Chrysostomidesin, Bourdoulalin ym. vahingonkorvausvaatimukset, jotka oli nostettu neuvostoa, komissiota, Euroopan keskuspankkia, euroryhmää ja Euroopan unionia vastaan. Kantajat vaativat vahingonkorvausta sillä perusteella, että kyseiset elimet olisivat vastuussa kantajien kärsimistä taloudellisista tappioista, jotka aiheutuivat Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestelystä vuonna 2013. Chrysostomides ym. ovat valittaneet tuomioista unionin tuomioistuimeen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (1.4.2019) neuvostoa ja vaati valitusten hylkäämistä. *Suomi* katsoi, että neuvoston roolina ei ollut päättää toimenpiteiden sisällöstä, vaan niistä neuvoteltiin yhteisymmärrysasiakirjassa, jonka sisällön Kypros on itse hyväksynyt. Neuvoston päätöksen tarkoituksena oli todentaa yhteisymmärrysasiakirjassa sovittujen linjausten koherenssi unionin talouspolitiikan koordinaation kanssa. Sovittujen toimenpiteiden hallinnoinnissa neuvostolla ei ollut tosiasiallista roolia. Valittajille aiheutunut taloudellinen vahinko olisi aiheutunut joka tapauksessa ja täysin riippumatta neuvoston päätöksen tekemisestä.

6. Asia C-475/19 P, Saksa vastaan Euroopan komissio

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen antama tuomio asiassa T-229/17, *Saksa v. komissio* – Komission päätös harmonisoitujen tuotestandardien EN 14342:2013 ja EN 14904:2006 julkaisemisesta – Epätäydelliset tuotestandardit – Jäsenvaltioiden oikeus säätää siitä, mistä standardissa ei mainita

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 10.4.2019 antamallaan tuomiolla kanteen, jonka Saksa oli nostanut komissiota vastaan (ks. edellä 2.3.1 jakson 2 kohta). Kanteellaan Saksa vaati kumoamaan komission tekemät päätökset, jotka koskivat kahden harmonisoidun tuotestandardin julkaisemista EU:n virallisessa lehdessä sekä eräiden EU:n rakennustuoteasetuksen täytäntöönpanoon liittyvien komission tiedonantojen osittaisesta kumoamisesta. Saksa valitti tuomiosta unionin tuomioistuimeen ja vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion, kumoamaan riidanalaiset komission päätökset ja kumoamaan komission tiedonannot, jotka liittyvät rakennustuoteasetuksen täytäntöönpanoon siltä osin kuin tiedonannoissa viitataan yhdenmukaistettuihin standardeihin EN 14342:2013 ja EN 14904:2006 ja toissijaisesti palauttamaan asian yleiseen tuomioistuimeen.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. *Suomi* yhtyi vastineessaan (2.9.2019) kaikkiin Saksan esittämiin vaatimuksiin ja perusteluihin sekä vaati valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen komission päätösten kumoamista. *Suomi* katsoi, ettei yleinen tuomioistuin huomionnut, että komissio ei ole täyttänyt kaikkia velvollisuuksiaan. Komissio on velvollinen tarkistamaan, mahdollistaako yhdenmukaistettu standardi rakennuskohteen perusvaatimusten täyttämisen kaikilta niiltä osin, joilta standardin pohjana olevassa mandaatissa on edellytetty. Jos standardi todetaan joltain osin aukolliseksi, komissio on velvollinen tunnustamaan (mikäli se kuitenkin julkaisee standardin viitetiedot), että siltä osin kuin standardi ei kata mandaatissa edellytetyjen perusvaatimusten arviointikriteerejä, jäsenvaltioilla säilyy mahdollisuus asettaa kansallisia vaatimuksia kyseisten perusominaisuuksien osalta.

7. Asiat T-597/19 ja T-597/19 R Helsingin kaupunki vastaan komissio ja asiat T-603/19 ja T-603/19 R Helsingin Bussiliikenne Oy vastaan komissio

Kanteen kohde: Valtiontuki – Komission päätös takaisinperinnästä – Helsingin Bussiliikenne Oy – Päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva hakemus – Väliintulohakemus

Asian käsittely: Helsingin kaupunki ja Helsingin Bussiliikenne Oy ovat nostaneet unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteet, joilla ne vaativat kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio vaatii Suomea perimään takaisin valtiontukea Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:ltä ja Helsingin Bussiliikenne Oy:ltä. Helsingin kaupunki ja Helsingin Bussiliikenne Oy ovat myös tehneet välitoimipyynnöt, joilla

ne vaativat komission päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä, kunnes kanteita koskevat asiat ovat lopullisesti ratkaistu.

Suomi tuki välitoimipyynnöjä koskevissa väliintulokirjelmissään (29.10.2019) Helsingin kaupungin ja Helsingin Bussiliikenne Oy:n vaatimuksia komission päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä.

Suomi teki pääasioita koskevat väliintulohakemukset (11.12.2019) tukeakseen Helsingin kaupunkia ja Helsingin Bussiliikenne Oy:tä.

2.4 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat, unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

2.4.1 Tuomiot ja määräykset

1. Lausuntopyyntö 1/17, CETA-sopimus

Lausuntopyynnön kohde: Kansainvälistä sopimusta koskeva lausuntopyyntö – Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välinen laaja-alainen talous- ja kauppasopimus (CETA) – Sijoittajien ja valtioiden välisten sijoitusriitojen ratkaiseminen – Unionin tuomioistuimen toimivalta – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artikla (yhdenvertainen kohtelu) ja 47 artikla (oikeus saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi sekä oikeus riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen)

Asian käsittely: Belgian kuningaskunta esitti unionin tuomioistuimelle lausuntopyynnön, jossa se tiedusteli CETA-sopimuksella perustettavan sijoitustuomioistuinjärjestelmän yhteensopivuutta unionin perussopimusten sekä unionin perusoikeuskirjan kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.1.2018) ja asian suullisessa käsittelyssä (26.6.2018), ettei CETA loukkaa unionin tuomioistuimen toimivaltaa tulkita lopullisesti unionin oikeutta eikä siinä tarkoitettulla sijoitustuomioistuimella ole toimivaltaa lausua unionin ja sen jäsenvaltioiden välisestä toimivallanjaosta. Näin ollen CETA ei ole ristiriidassa unionin tuomioistuimen toimivaltuuksien ja unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyden kanssa. Suomen mukaan sijoitustuomioistuinjärjestelmän ominaispiirteet eivät myöskään ole ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun yleisen periaatteen eivätkä unionin oikeuden tehokkuusvaatimuksen kanssa. Lopuksi Suomi katsoi, että sijoitustuomioistuinjärjestelmä turvaa asianmukaisella tavalla perusoikeuskirjan vaatimukset, jotka koskevat oikeutta saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi sekä oikeutta riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi ratkaisuehdotuksensa 29.1.2019.

Lausunto: Unionin tuomioistuin katsoi 30.4.2019 antamassaan lausunnossa, että sijoitustuomioistuinjärjestelmä on yhteensopiva unionin perussopimusten, mukaan lukien perusoikeudet, kanssa.

2. Lausuntopyyntö 1/19, Istanbulin sopimus

Lausuntopyynnön kohde: Kansainvälistä sopimusta koskeva lausuntopyyntö – Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehty yleissopimus (Istanbulin sopimus) – EU:n liittyminen – Unionin toimivalta – Oikeudellinen perusta – Hyväksymispäätöksen jakaminen – Kaikkien jäsenvaltioiden sitoutumista sopimukseen koskeva vaatimus (ns. ”common accord”)

Asian käsittely: Euroopan parlamentti on esittänyt unionin tuomioistuimelle lausuntopyynnön, joka koskee Euroopan unionin liittymistä Istanbulin sopimukseen. Lausuntopyynnössä parlamentti pyytää unionin tuomioistuimen lausuntoa siihen, onko Istanbulin sopimuksen tekemistä unionin puolesta koskevan toimen oikeusperusta asianmukainen ja onko välttämätöntä tai mahdollista jakaa sopimuksen allekirjoittamista ja tekemistä koskevat päätökset kahteen osaan oikeusperustan valinnan perusteella. Lisäksi lausuntoa pyydetään siitä, onko Istanbulin sopimuksen tekeminen unionin puolesta sopusoinnussa perussopimusten kanssa, vaikka kaikki jäsenvaltiot eivät ole päässeet yhteiseen sopimukseen kyseiseen sopimukseen sitoutumisesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2019), että valittu oikeusperusta on asianmukainen ja että päätöksen jakaminen kahteen osaan ei ole välttämätöntä. Lisäksi Suomi katsoi, että Istanbulin sopimuksen tekeminen unionin puolesta on sopusoinnussa perussopimusten kanssa, vaikka kaikki jäsenvaltiot eivät ole päässeet yhteiseen sopimukseen kyseiseen sopimukseen sitoutumisesta. Hyväksyessään sopimuksen unionin tulisi ilmoittaa, miltä osin sopimus kuuluu sen toimivaltaan.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso) tai joissa komission virallinen huomautus tai perusteltu lausunto on saapunut kertomuskauden aikana. Kertomuskaudella ei ole vastattu komission SEUT 260 artiklan 2 kohdan perusteella käynnistämiin SEUT 258 artiklassa tarkoitettussa asiassa annetun tuomion puutteellista täytäntöönpanoa koskeviin rikkomusmenettelyihin.

Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä⁴ koskevissa virallisissa huomautuksissa (3.1.2 jakso) ja perustelluissa lausunnoissa (3.2.2 jakso) komissio viittaa lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annettujen direktiivien osalta mahdollisuuteen soveltaa SEUT 260 artiklan 3 kohdan mukaisia taloudellisia seuraamuksia, mikäli asia etenee tuomioistuinmenettelyyn.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen johdosta antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**.

Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (**SEUT 260 artiklan 3 kohta**).

⁴ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

3.1 VIRALLISET HUOMAUTUKSET

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. **Virallinen huomautus 9.11.2018 (2018/2124); kuluttajien oikeuksista annetun direktiivin 2011/83/EU puutteellinen täytäntöönpano**

Komission mukaan Suomi on pannut riittävän yksiselitteisesti täytäntöön tiettyjä kuluttajaoikeusdirektiivin artikloja.

Suomen vastauksessa (7.1.2019) kiistettiin osa komission väitteistä. Osan huomautuksessa mainituista artikloista osalta luvattiin selkiyttää kansallista lainsäädäntöä.

2. **Virallinen huomautus 9.11.2018 (2018/2259); energiatehokkuusdirektiivin 2012/27/EU virheellinen täytäntöönpano**

Komissio katsoo, että Suomi ei ole kaikilta osin noudattanut direktiiviä. Komission mukaan sille toimitetuista tiedoista jää ensinnä epäselväksi, kuinka moni suuri yritys on tosiasiallisesti suorittanut energiakatselmuksia, toiseksi Suomessa ei ole kaikilta osin säädetty seuraamuksista, joita direktiivin tiettyjen artiklojen noudattamatta jättämiseen sovellettaisiin, kolmanneksi komissiolle toimitettuihin Suomea koskeviin karttoihin ei sisällynyt arviointia Ahvenanmaan maakunnan osalta ja neljänneksi komissiolle ei ole toimitettu direktiivissä edellytettyä kustannus-hyötyanalyysiä.

Suomi katsoi vastauksessaan (7.1.2019), että kansallinen lainsäädäntö on direktiivin mukainen. Komissiolle toimitettiin vastauksessa lisätietoja sekä selitettiin, miten kyseessä olevat artikkelit on pantu täytäntöön.

3. **Virallinen huomautus 25.1.2018 (2018/2278); direktiivien 2014/23/EU, 2014/24/EU ja 2014/25/EU puutteellinen täytäntöönpano koskien julkisia hankintoja ja käyttöoikeussopimuksia**

Komissio katsoo, että Suomi on jättänyt osittain täyttämättä direktiivien 2014/23/EU, 2014/24/EU, ja 2014/25/EU mukaiset velvollisuutensa tiettyjen säännösten täytäntöönpanon osalta.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (22.3.2019), että direktiivien täytäntöönpanoa tullaan tarkentamaan eräiden komission esiin nostamien artiklojen osalta. Siltä osin kuin täytäntöönpanon katsottiin jo olevan asianmukainen, vastauksessa selitettiin tarkemmin, miten täytäntöönpano on Suomessa tehty.

4. **Virallinen huomautus 25.1.2019 (2018/2289); ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY muutettuna direktiivillä 2013/55/EU puutteellinen täytäntöönpano**

Komissio katsoo, että Suomi ei pannut asianmukaisesti täytäntöön direktiivin tiettyjä artikloja. Väitteet koskevat sekä Manner-Suomea että Ahvenanmaan maakuntaa.

Suomi kiisti vastauksessaan (22.3.2019) komission väitteet ja katsoi, että komission mainitsemat direktiivin kohdat on asianmukaisesti pantu täytäntöön. Komission antoi tämän jälkeen asiasta perustellun lausunnon (ks. jäljempänä 3.2.1 osion 4 kohta).

5. **Virallinen huomautus 25.1.2019 (2018/2371); bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta annetun direktiivin 98/70/EY ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun direktiivin 2009/28/EY muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2015/1513 virheellinen täytäntöönpano**

Komissio katsoo, että muutoksia, jotka direktiivin (EU) 2015/1513 1 artiklalla tehdään direktiiviin 98/70/EY, ei ole vielä saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi komissio katsoo, ettei direktiivin (EU) 2015/1513 2 artiklalla lisättyä direktiivin 2009/28/EY 2 artiklan q alakohdan määritelmää ole vielä saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Suomen vastauksessa (22.3.2019) todettiin, että mainitun 1 artiklan täytäntöönpano on toteutettu direktiivissä edellytetyssä aikataulussa, mutta täytäntöönpanosta ei ole siinä yhteydessä ilmoitettu komissiolle. Puuttuvan määritelmän osalta Suomi ilmoitti, että Energiaviraston antamaa biopolttoaineita ja bionesteitä koskevaan toiminnanharjoittajan kestävyyskriteeriohjetta täydennetään tältä osin.

6. Virallinen huomautus 8.3.2019 (2018/2403); köysiratalaitteistoista annetun asetuksen (EU) 2016/424 ja henkilönsuojaimista annetun asetuksen (EU) 2016/245 täytäntöönpano

Komissio toteaa, ettei se ole saanut asetusten edellyttämiä ilmoituksia asetusten rikkomisen seuraamuksia koskevien sääntöjen hyväksymisestä. Näin ollen komissio katsoo, ettei Suomessa ole säädetty asetusten vaatimista seuraamuksista.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (8.5.2019), että asetuksen mukaisista seuraamuksista on säädetty, mutta niitä koskevia Manner-Suomen ja Ahvenanmaan ilmoituksia ei ole toimitettu komissiolle. Ilmoitukset on toimitettu komissiolle virallisen huomautuksen antamisen jälkeen.

7. Virallinen huomautus 8.3.2019 (2018/4041); konserniavustuksesta verotuksessa annetun kansallisen lainsäädännön mahdollinen ristiriita SEUT-sopimuksen 49 artiklan ja ETA-sopimuksen 31 artiklan kanssa

Komissio katsoo, että Suomen verolainsäädäntö rikkoo SEUT 49 artiklan mukaista sijoittautumisvapautta siltä osin, kuin konserniavustus ei ole vähennyskelpoinen, kun se annetaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle yhtiölle lopullisten tappioiden kattamiseksi. Suomen verolainsäädännön konserniavustusjärjestelmässä edellytyksenä konserniavustuksen vähennyskelpoisuudelle on muun muassa se, että sekä saajan että antajan kotipaikat ovat Suomessa.

Suomen vastauksessa (8.5.2019) todettiin, että konserniavustusta koskevaa kansallista lainsäädäntöä muutetaan siten, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetty mahdollisuus toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneiden tappioiden vähennyskelpoisuudesta otetaan huomioon.

8. Virallinen huomautus 7.6.2019 (2018/2385); direktiivien 2006/123/EY (nk. palveludirektiivi) ja 2005/36/EY (nk. ammattipätevyysdirektiivi) puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole kaikilta osin täyttänyt palveludirektiivin 2006/123/EY, ammattipätevyysdirektiivin 2005/36/EY ja eIDAS-asetuksen (EU) N:o 910/2014 mukaisia velvoitteitaan tiettyjen täytäntöönpanotoimenpiteiden osalta. Suomen keskitetyn kansallisen asiointipisteen kautta tarjottujen tietojen saatavuus ja laatu, mahdollisuudet hoitaa hallinnolliset menettelyt sähköisesti ja etäältä sekä mahdollisuudet rajat ylittävään sähköiseen tunnistautumiseen eivät kaikilta osin vastaa direktiivien ja asetuksen vaatimuksia.

Suomen vastauksessa (19.9.2019) todettiin, että direktiivien täytäntöönpanotoimenpiteitä tullaan tarkistamaan ja parantamaan komission esiin nostamien seikkojen osalta. Vastauksessa esitettiin toimenpidesuunnitelma ja -aikataulu kansallisen asiointipisteen yleistä tarkistamista varten sekä kuvaus sähköisen tunnistautumisen käytönnotosta.

9. Virallinen huomautus 26.7.2019 (2019/2059); kansallisten sähköisten maantiekuljetusyritysrekisterien yhteenliittämistä koskevista yhteisistä säännöistä ja asetuksen (EU) N:o 1213/2010 kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/480 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole kaikilta osin täyttänyt täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/480 mukaisia velvollisuuksiaan. Asetuksessa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta liittää kansalliset sähköiset maantiekuljetusyritysrekisterinsä maantiekuljetusyritysten eurooppalaiseen rekisteriin, ERRU-viestijärjestelmään.

Suomen vastauksessa (26.9.2019) myönnettiin ERRU-viestijärjestelmään tehtyjen muutosten käyttöönoton viivästyneen. Vastauksessa selvennettiin syitä viivästykseen asetuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämässä ja todettiin, että kyseiset velvollisuudet tullaan täyttämään lokakuun 2019 aikana.

10. Virallinen huomautus 11.10.2019 (2019/2220); tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun direktiivin 2010/63/EU puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole kaikilta osin pannut asianmukaisesti täytäntöön tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annettua direktiiviä 2010/63/EU. Puutteet täytäntöönpanossa koskevat useita direktiivin säännöksiä.

Suomen vastauksessa (11.12.2019) todettiin, että Suomi muuttaa direktiivin täytäntöönpanoa koskevaa kansallista lainsäädäntöään. Suomi kiisti komission väitteet neljän kohdan osalta.

11. Virallinen huomautus 11.10.2019 (2019/2277); yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista annetun meri-strategiadirektiivin 2008/56/EY virheellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että meri-strategiadirektiiviä ei ole pantu kaikilta osin asianmukaisesti täytäntöön. Suomen lainsäädäntö ei muun muassa täysin vastaa meri-strategiadirektiivissä säädettyjä merivesien tilan arvioinnin, ympäristön hyvän tilan määrittämisen ja seurantaohjelmien määräyksiä.

Suomen vastauksessa (11.12.2019) todettiin, että direktiivin täytäntöönpanoa koskevaa kansallista lainsäädäntöä tullaan täydentämään Manner-Suomen ja Ahvenanmaan osalta komission esittämien huomautusten johdosta.

12. Virallinen huomautus 11.10.2019 (2019/2231); lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/YOS korvaamisesta annetun direktiivin 2011/93/EU puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, ettei Suomi ole pannut asianmukaisesti täytäntöön useita direktiivin 2011/93/EU säännöksiä. *Komissio* katsoo muun muassa, ettei Suomi ole säätänyt useista direktiivin alaan kuuluvista rikoksista seuraaville vankeusrangaistuksille riittävää enimmäiskestoa.

Suomen vastauksen määräpäivä asiassa on 11.1.2020.

13. Virallinen huomautus 28.11.2019 (2019/2290); tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin 2011/93/EU muutettuna direktiivillä 2014/52/EU puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, ettei Suomi ole pannut asianmukaisesti täytäntöön useita YVA-direktiivin 2011/93/EU säännöksiä Manner-Suomessa ja/tai Ahvenanmaalla. *Komissio* kiinnittää huomiota sekä YVA-laissa ja -asetuksessa että kansallista alakohtaisessa lupalainsäädännössä oleviin puutteisiin.

Suomen vastauksen määräpäivä asiassa on 27.3.2020.

3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 22.11.2018 (2018/0338-2018/0340); kolmen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2016/2102, (EU) 2017/1564 ja (EU) 2017/853 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (18.1.2019) todettiin, että direktiivi (EU) 2017/1564 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin (EU) 2016/2102 ja direktiivin (EU) 2017/853 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

2. Virallinen huomautus 30.1.2019 (2019/0041-2019/0042); kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2017/845 ja (EU) 2017/2103 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (21.3.2019) todettiin, että direktiivit on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

3. Virallinen huomautus 20.3.2019 (2019/0116); jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämistä annetun direktiivin (EU) 2015/2436 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2015/2436 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.5.2019) todettiin, että direktiivin täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4. Virallinen huomautus 22.5.2019 (2019/0138); sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa annetun direktiivin 2014/55/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2014/55/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.7.2019) todettiin, että direktiivin täytäntöönpano on Ahvenanmaan osalta kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Virallinen huomautus 22.11.2019 (2019/0320-2019/0321); kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2018/350 ja (EU)2019/782 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksen määräpäivä asiassa on 22.1.2020.

3.2 PERUSTELLUT LAUSUNNOT

3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 25.1.2019 (2017/0350); direktiivin (EU) 2015/849 puutteellinen täytäntöönpano koskien rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen

Komissio katsoo perustellussa lausunnossaan, että Suomi ei ole saattanut kansallisia lakejaan, asetuksiaan ja hallinnollisia määräyksiään ns. neljännen rahanpesudirektiivin 2015/849/EU direktiivin mukaisiksi ja että joka tapauksessa Suomi ei ole ilmoittanut komissiolle näitä säännöksiä.

Suomi kiisti vastauksessaan (22.3.2019) komission väitteet.

2. Perusteltu lausunto 8.3.2019 (2018/2169), ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta annetun direktiivin 2013/55/EU puutteellinen täytäntöönpano

Komissio kiinnittää perustellussa lausunnossaan huomiota puutteellisuuksiin ammattipätevyysdirektiivin 2005/36/EY soveltamisessa ja täytäntöönpanossa.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (6.5.2019) toimittavansa komissiolle direktiivin 59 artiklan mukaiset tiedot Manner-Suomen osalta viimeistään 8.5.2019 ja Ahvenanmaan maakunnan osalta viimeistään 1.6.2019. Lisäksi *Suomi* ilmoitti, että tarvittavat tarkennukset lainsäädäntöön on tehty.

3. Perusteltu lausunto 11.10.2019 (2018/0258); tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta annetun direktiivin (EU) 2016/2284 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että useimpia päästökattodirektiivin säännöksiä ei ole pantu täytäntöön Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännössä.

Suomi katsoi vastauksessaan (11.12.2019), että direktiivi on pantu Suomessa kokonaisuudessaan täytäntöön eikä *Suomi* ole laiminlyönyt velvollisuuttaan ilmoittaa toimenpiteistä, jolla direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

4. Perusteltu lausunto 28.11.2019 (2018/2289); ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että *Suomi* ei ole pannut täytäntöön eräitä ammattipätevyydirektiivin säännöksiä.

Suomen vastauksen määräpäivä asiassa on 28.1.2020.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästyminen koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 8.3.2019 (2018/0171); matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten annetun direktiivin (EU) 2016/681 täytäntöönpano

Komission mukaan *Suomi* ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2016/681 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (8.5.2019) todettiin, että direktiivin täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

2. Perusteltu lausunto 8.3.2019 (2016/0070); rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta annetun direktiivin 2012/29/EU täytäntöönpano

Komissio katsoo perustellussa lausunnossaan, että *Suomi* ei ole saattanut kansallisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä uhridirektiivin 2012/29/EU mukaisiksi ja että joka tapauksessa *Suomi* ei ole ilmoittanut komissiolle näitä säännöksiä.

Suomi kiisti 8.5.2019 antamassaan vastauksessa komission väitteet. *Suomi* ilmoitti kuitenkin täsmentävänsä kansallista lainsäädäntöä tiettyjen direktiivin artiklojen osalta.

3. Perusteltu lausunto 26.7.2019 (2018/0340); direktiivin (EU) 2017/853 täytäntöönpano aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin 91/477/ETY muuttamisesta

Komissio katsoo perustellussa lausunnossaan, että *Suomi* ei ole saattanut kansallisia lakejaan, asetuksiaan ja hallinnollisia määräyksiään aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun direktiivin 91/477/ETY muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2017/853 mukaisiksi ja että joka tapauksessa *Suomi* ei ole ilmoittanut komissiolle näitä säännöksiä.

Suomen vastauksessa (20.9.2019) kerrottiin, että direktiivin täytäntöönpano on nyt täydellinen.

4 VALTIONTUET

Seuraavassa esitellään toimenpiteet, jotka liittyvät valtiontukea koskeviin SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisiin muodollisiin tutkintamenettelyihin.

Jos komissio toteaa alustavan valtiontukia koskevan tutkinnan jälkeen, että tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se tekee päätöksen SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen **muodollisen tutkintamenettelyn** aloittamisesta. Asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia pyydetään esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa. Muodollisen tutkintamenettelyn lopuksi komissio tekee asiassa päätöksen. Jos asianomainen jäsenvaltio ei noudata päätöstä, komissio voi saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Valtiontukiasia SA.33846 – *Helsingin Bussiliikenne Oy*

Asian käsittely: *Komissio* aloitti 16.1.2015 tekemällään päätöksellä muodollisen tutkintamenettelyn, joka koskee väitettyä Helsingin kaupungin myöntämää tukea Helsingin Bussiliikenne Oy:lle. Komissio epäilee, että Helsingin kaupungin Helsingin bussiliikenne Oy:lle myöntämä kalustolaina ja pääomalinat vuosina 2002–2012 sekä Ruskeasuon bussivarikkoon liittyvät toimenpiteet sisältävät kiellettyä tukea.

Suomi katsoi komission päätöstä koskevissa huomautuksissaan (18.3.2015) ja asianomaisten osapuolten toimitamia huomautuksia koskevassa kirjelmässään (12.8.2015), että toimenpiteet eivät sisältäneet valtiontukea ja että ne olivat markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaisia. Komissiolle toimitettiin lisäselvitystä asiasta kahdenvälisissä kokouksissa.

Päätös: *Komissio* teki 28.6.2019 päätöksen, jonka mukaan kaikki Helsingin Bussiliikenne Oy:n saamat neljä lainaa ovat sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea yhteensä 54 231 850 euroa. Lisäksi komissio katsoi päätöksessään, että Helsingin kaupungin Linja-autotoiminto Oy:n ja Helsingin Bussiliikenne Oy:n välillä on taloudellinen jatkuvuus, minkä vuoksi velvollisuus maksaa valtiotuki takaisin on laajennettava koskemaan Helsingin Bussiliikenne Oy:tä. Komission päätöksen mukaan Suomen on perittävä valtiontuki takaisin korkoineen välittömästi ja tehokkaasti ja pantava kyseinen päätös täytäntöön neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

Helsingin kaupunki ja Helsingin Bussiliikenne Oy ovat nostaneet unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteet komission päätöksen kumoamiseksi (ks. edellä 2.3.2 jakson 7 kohta).

5 EU PILOT

Seuraavassa jaksossa luetellaan kertomuskaudella vireille tulleet EU Pilot -tiedustelut. Kertomuskaudella Suomi on vastaanottanut kolme uutta EU Pilot -tiedustelua.

EU Pilot -menettely on rikkomusmenettelyä edeltävää epävirallista tiedonvaihtoa komission ja jäsenvaltion välillä. Menettelyä koskeva kirjeenvaihto toteutetaan komission ylläpitämän sähköisen EU Pilot -tietokannan kautta.

EU Pilot -menettelyyn liittyvät komission tiedustelut voivat koskea esimerkiksi **unionin oikeuden moitteetonta soveltamista** tai **kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin lainsäädännön kanssa**. Komission tiedustelut voivat perustua unionin kansalaisten ja yritysten tekemiin kanteluihin tai komissio voi suorittaa tiedusteluja omasta aloitteestaan. Vastaukset EU Pilot -tiedusteluihin valmistellaan asiasta vastaavassa toimivaltaisessa ministeriössä.

1. **EUP(2019)9499; konetehon tarkistukseen käytettävän pistokoesuunnitelman täytäntöönpanon laiminlyöminen**

EU Pilot -tiedustelu koskee yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien asetusten (EY) N:o 1224/2009 ja (EU) N:o 404/2011 mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanoa.

2. **EUP(2019)9527; direktiivin 94/62/EY muuttamisesta kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämisen osalta annetun direktiivin (EU) 2015/720 saattaminen osaksi Suomen lainsäädäntöä**

EU Pilot -tiedustelu koskee direktiivin 94/62/EY muuttamisesta kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämisen osalta annetun direktiivin (EU) 2015/720 täytäntöönpanoa.

3. **EUP(2019)9500; direktiivi 2011/93/EU lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta**

EU Pilot -tiedustelu koskee lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta annetun direktiivin 2011/93/EU täytäntöönpanoa.

7 EFTA-TUOMIOISTUINASIAT

Seuraavassa esitellään EFTA:n tuomioistuimessa vireillä oleva asia, jossa Suomi on esittänyt huomautukset.

Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan nojalla EFTA:n tuomioistuimessa käsitellään ETA-alueella voimassa olevien Euroopan unionin säädösten tulkintaa silloin, kun kyse on niiden soveltamisesta Euroopan talousalueeseen kuuluvissa EFTA-valtioissa (Norja, Islanti, Liechtenstein). EU:n jäsenvaltioilla ja toimielimillä on EFTA:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan mukaisesti mahdollisuus esittää huomautuksia kaikissa EFTA:n tuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa ja siten vaikuttaa unionin oikeuden soveltamiseen koko ETA-alueella.

Asia E-7/18, Fosen Linjen AS

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimukseen liittyviä muutoksenhakumenettelyjä koskeva direktiivi 89/665/ETY (ensimmäinen valvontadirektiivi) – Julkiset hankinnat – Hankintayksikön tekemä virhe – Vahingonkorvaus – Positiivinen sopimusetu

Asian käsittely: Norjalainen tuomioistuin kysyi EFTA-tuomioistuimelta, onko ensimmäistä valvontadirektiiviä tulkittava siten, että mikä tahansa hankintamenettelysäännösten rikkomus riittää itsessään muodostamaan hankintayksikölle velvollisuuden maksaa positiiviseen sopimusetuun perustuvaa vahingonkorvausta. Positiivisen sopimusedun käsite kattaa julkisten hankintojen alalla mm. sen taloudellisen hyödyn, jonka hankintaan osallistunut taho olisi saanut, mikäli hankinta olisi annettu sen tehtäväksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.1.2019), ettei ensimmäinen valvontadirektiivi edellytä, että mikä tahansa hankintasääntöjen rikkominen itsessään muodostaa perustan positiivisen sopimusedun korvaamista koskevalle vahingonkorvausvelvollisuudelle. Säännökseen liittyvässä oikeuskäytännössä on todettu, että vahingonkorvausvastuun syntymistä ja korvauksen suuruuden määrittämistä ei ole harmonisoitu, vaan ne on jätetty jäsenvaltioiden kansallisen prosessiautonomian piiriin, jota rajaavat ainoastaan tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteet.

Tuomio: EFTA-tuomioistuin katsoi 1.8.2019 antamassaan tuomiossa, ettei ensimmäinen valvontadirektiivi edellytä, että mikä tahansa hankintasääntöjen rikkomisen tulee itsessään muodostaa perusta velvollisuudelle korvata rikkomisesta aiheutuneiden tuottojen menettämistä koskevat vahingot.

8 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 76 kpl ja Ahvenanmaan osalta 29 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
Unionin tuomioistuimen istunto, suuri jaosto

Kuvat takakannessa:
Unionin tuomioistuimen istunto,
viiden tuomarin jaosto
Etupiha torneineen ja lisärakennuksineen,
näköyksi Niedergurmenwald-kadulta

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin, G.Fessy/CJUE

